

ΚΟΡΩΝΙΔΑ ΝΑΞΟΥ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ, ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΚΗ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ – ΑΝΤΑΙΟΥ 47, 11146 ΓΑΛΑΤΣΙ, ΤΗΛ. 210-2913369, FAX 210-2913367

ΕΤΟΣ Ι' – ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 50

ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΪΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 2010

Σκόρπιες σκέψεις της χρονιάς που πέρασε

Άλλη μια χρονιά πέρασε και ήταν, κατά γενική ομολογία, μια ανατρεπτική χρονιά. Ο Χειμώνας περιεργός, με μια αίσθηση αναμονής δυσάρεστων εξελίξεων, που δυστυχώς επιβεβαιώθηκε πλήρως. Οι μεγάλες γιορτές, Χριστούγεννα και Πάσχα, είχαν κι αυτές μια βιάση, λες και το εορτολόγιο βιαζόταν να ξεμπερδέψει μαζί τους νωρίς-νωρίς.

Τακτικές συνεστιάσεις στο Σύλλογο, επί σκοπού, αλλά και χωρίς σκοπό πολλές φορές, μας γέμιζαν τις μπαταρίες. Η ίδια η ζωή ανέτρεψε την καθημερινότητά μας, δυσάρεστα αρκετές φορές, με το θάνατο φίλων και χωριανών. Άνθρωποι νέοι ή λιγότερο νέοι, να χάνονται ξαφνικά από τις οικογένειές τους κι από δίπλα μας. Ο Αντώνης, η Μαρία, ο Σίμος. Μας πίκρανε ο θάνατός τους. Μα γέμισε θλίψη. Ο Θεός να δίνει κουράγιο και δύναμη στις οικογένειές τους να συνεχίσουν.

Και εκεί, κατά την Άνοιξη, η μεγάλη ανατροπή. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο μπήκε να διαφεντεύει το παρόν και το μέλλον μας. Αισθανθήκαμε πρωταγωνιστές σε «θέατρο του παραλόγου» του Ιονέσκο. Με συνοπτικές διαδικασίες άλωσαν τις ζωές μας. Αισθανθήκαμε χρωμένοι για πράγματα που δεν θέλαμε και ποτέ δεν συμφωνήσαμε.

Κι ενώ σαστισμένοι μείναμε θεατές, άρχισε το ξέφτισμα των πολιτικών και της πολιτικής μας ζωής.

Ποιος θα βγει αλώβητος από αυτό το αλληλοφάγωμα «Κύριος οίδεν». Μας στερούν τον άρτο, μας μένει όμως το θέαμα.

Τώρα που τα πράγματα δεν πάνε παρακάτω, καιρός να επαναπροσδιορίσουμε τα θέλω μας.

Καιρός να δώσουμε προτεραιότητα στη δική μας ζωή. Ας γίνουμε εμείς οι πρωταγωνιστές.

Χρόνια ολόκληρα μας πείσανε ότι όλος ο υλικός συρφετός μας ήταν αναγκαίος. Καιρός να πετάξουμε τα περιττά. Η ευτυχία μας δεν εξαρτάται από υλικά αγαθά. Ή τουλάχιστον όχι τόσο πολύ όσο μας αφήναν να πιστεύουμε. Ας είναι για όλους μας, η παρούσα κρίση, μια ευκαιρία για επανεξέταση. Νοοτροπίες, προτεραιότητες και συμπεριφορές ας μπουν ξανά στο στόχαστρο της κρίσης μας. Η εμπιστοσύνη μας πλέον επιλεκτική και μόνο σε όσους έχουν ουσιαστικά πράγματα να μας πουν και να μας πείσουν. Για να μην είναι και πάλι τα όνειρά μας έωλα, για να μην ξαφνιαστούμε δυσάρεστα και πάλι.

Να μην ξεχνάμε ότι τα ουσιαστικά στη ζωή είναι λίγα. Μέσα σ' αυτά είναι η καλή παρέα και η αγάπη. Και σ' αυτά κανείς δεν μπορεί να βάλει μέτρο.

Ας χαρούμε αυτό το Καλοκαίρι. Το οφείλουμε στον εαυτό μας. Ας παρεάσουμε και ας ξεχάσουμε! Όπου και όπως βρει τον καθένα.

Τόπος συνάντησης φίλων και γνωστών θα είναι και πάλι η Κωμιακή. Εκεί που ο χρόνος θαρρείς και σταματάει και βρίσκει ο καθένας και πάλι τις σταθερές του, όπως συμβαίνει μόνο στις μικρές κοινωνίες.

Εκεί θα με βρει ο Αύγουστος. Να ακούω τις δοξασίες όλων για τα μεγάλα θέματα της ζωής και να αναρωτιέμαι αν ο Απόλλωνας έχει και σήμερα κύμα.

Καλό Καλοκαίρι σε όλους!...

Ευανθία Κορρέ

Ενόψει των Δημοτικών Εκλογών

Ο «Καλλικράτης» και η Νάξος

Προτάσεις για μια άλλη πολιτιστική πολιτική

Γράφει ο φιλόλογος και πρώην βουλευτής Νίκος Ι. Λεβογιάννης

Στην πολιτική ιστορία της Νάξου και της αυτοδιοίκησης είναι η πρώτη φορά που ολόκληρο το νησί συγκροτείται σε μια αυτοδιοικητική μονάδα, δηλαδή σε ένα Δήμο, και μάλιστα με την προσάρτηση σ' αυτόν και των τεσσάρων μικρών νησιών (Δονούσα, Κουφονήσι, Σχοινούσα, Ηρακλεία).

Το 1834 ιδρύθηκαν στη Νάξο 5 δήμοι, οι οποίοι λειτούργησαν μέχρι το 1912, όταν ο Ελ. Βενιζέλος κατήργησε τους Δήμους και ίδρυσε τις Κοινότητες. Στις 14 Φεβρουαρίου 1912, με το Ν.Δ. ΝΖ/1912, καταργήθηκαν οι Δήμοι και με το Β.Δ. της 29.8.1912 ιδρύθηκαν για πρώτη φορά μετά την απελευθέρωση οι Κοινότητες.

Στη Νάξο με το Β.Δ. ΦΕΚ 261Α 31.8.1912 ιδρύθηκαν, αντί των πέντε δήμων, 16 Κοινότητες, οι εξής: Νάξου, Απειράνθου, Βίβλου, Αγερασιού, Εγγαρών, Μετάνων, Ποταμιάς, Κορωνίδος, Βόθρων, Σκαδίου, Σαγκρίου, Κυνιδάρου, Μονής, Φιλωτίου, Δαμαριώνα, Χαλκίου. Αργότερα θα προστεθούν και οι Κοινότητες Μέσης, Κεραμωτής, Δανακού, Γλυνάδο, Γαλάδο, Γαλήνης.

Στις 29 Νοεμβρίου 1947, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, η Κοινότητα Νάξου (Χώρα) προάγεται σε Δήμο και εκδίδεται το Β. Δ. /ΦΕΚ 277 Α/13.12.1947, με το οποίο καταργείται η Κοινότητα Νάξου και επανιδρύεται ο Δήμος Νάξου, που είχε καταργηθεί.

Με το σχέδιο «Καποδίστριας», νόμος 2539/97, που εφαρμόστηκε στις δημοτικές εκλογές του Οκτωβρίου 1998, στη Νάξο καταργήθηκαν όλες οι Κοινότητες και δημιουργήθηκαν δύο Δήμοι, ο Δήμος Δρυμαλίας και ο Δήμος Νάξου.

Με το σχέδιο «Καλλικράτης», που ψηφίστηκε στη Βουλή στις 28.5.2010 (νόμος 3852/ΦΕΚ Α'/7.6.2010) προβλέπεται να υπαχθούν και οι περισσότερες υπηρεσίες του Επαρχείου Νάξου, το οποίο καταργείται μαζί με τον θεσμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Οι επόμενες δημοτικές εκλογές (Νοέμβριος 2010) θα γίνουν με βάση το νέο νόμο και από την 1η Ιανουαρίου 2011 θα έχουμε στη Νάξο ένα μεγάλο ενιαίο οργανισμό της τοπικής αυτοδιοίκησης, ο οποίος θα συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος των υπηρεσιών του δημοσίου και αυτός θα κρατά πλέον στα χέρια του εξ ολοκλήρου τις τύχες του νησιού.

Πρόκειται για ένα τεράστιο εγχείρημα, με μεγάλες προοπτικές, αλλά και με πολλές και πολύμορφες δυσκολίες. Αν ληφθεί επί πλέον υπόψη ότι ο Δήμος Δρυμαλίας ουσιαστικά απέτυχε, με αποτέλεσμα να μείνουν τα χωριά πίσω σε ΟΛΑ, ο νέος ενιαίος δήμος θα έχει να αντιμετωπίσει τις τεράστιες αντιθέσεις και ανισότητες, αντιθέσεις που έχουν να κάνουν κυρίως με την ανάπτυξη, με την έλλειψη υποδομών, με την εγκατάλειψη των χωριών.

Οι αιτίες που απέτυχε ο Δήμος Δρυμαλίας είναι πολλές, αλλά οι κυριότερες οφείλονται στις αδυναμίες των ίδιων των

δημοτικών οργάνων του, στο γεγονός ότι οι διάφοροι παράγοντες λειτούργησαν περισσότερο για το χωριό του καθέναν, παρά για το σύνολο. Το Δημοτικό Συμβούλιο ήταν περισσότερο μια... συνομοσπονδία εκπροσώπων των μεγαλύτερων χωριών, παρά ένα σύνολο μιας αυτοδιοικητικής μονάδας. Ισχυρός αρνητικός παράγοντας όμως υπήρξε και ο άλλος δήμος, ο οποίος, ως ισχυρότερος οικονομικά και διοικητικά, όχι μόνο δεν βοήθησε, αλλά λειτούργησε σε μεγάλο βαθμό αντίπαλα, αν όχι εχθρικά, απέναντι στον Δήμο Δρυμαλίας (κυρίως επί Δημαρχίας Κόκκοτα) και οικειοποιήθηκε ακόμη και κονδύλια και προγράμματα που προορίζονταν για τον Δήμο Δρυμαλίας (τα 100 εκ. δραχμές για την επισκευή του κυματοθραύστη του Απόλλωνα το 2004, τα 6 δισ. δραχμές το 2005 που προορίζονταν αποκλειστικά για την κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων στις περιοχές που επλήγησαν από τις πλημμύρες του 2003, που ήταν περιοχές της ορεινής Νάξου κ.ά.).

Επί πλέον ο νέος Δήμος θα βρεθεί αντιμετώπιος με την κατεστημένη νοοτροπία εκείνων, οι οποίοι θεωρούν ότι Νάξος είναι μόνο η πόλη και κάποιες παραλίες στα νοτιοδυτικά του νησιού. Πρόκειται για νοοτροπία αντιδραστική και καταστροφική για το νησί, αλλά και για την ίδια την πόλη και την «τουριστική Νάξο». Τα καταστροφικά αποτελέσματα αυτής της νοοτροπίας είναι πλέον εμφανή και

☞ Συνέχεια στη σελίδα 6

Το πανηγύρι Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης στην Κωμιακή Νάξου

Γράφει ο Γιώργος Πίπας

Αν οι μέρες που περνώ στην Πάρο, μένοντας εκεί ένα μεγάλο χρονικό διάστημα της ζωής μου, έχουν μια ποιότητα και με γαληνεύουν, ίσως έχει να κάνει και με το ότι εκεί η ημέρα ξεκινά όμορφα. Με το που ανοίγω τα μάτια μου, απολαμβάνω την ανατολή του ηλίου, πάνω από τα βουνά της Νάξου.

Βλέποντας από απέναντι το έτερο νησί της Παροναξίας, θυμάμαι πάντα τις λίγες φορές που την επισκέφτηκα, την ξεχωριστή και τόσο πολύτιμη παρουσία του Μανώλη του Γλέζου, στ' Απεράθου, εκεί που τον γνώρισα και μοιράστηκε μαζί του στιγμές αναπόλησης και προβληματισμού, αλλά και γλεντιού. Μια-δυο φορές είχα επίσης επισκεφτεί το νησί και για τις ανάγκες της έρευνας που έκανα για το βιβλίο μου «Τα Σημάδια

του Αιγαίου». Από όλες μου τις επισκέψεις όμως στη Νάξο, καμία δεν είχε την πυκνότητα και την ένταση της πρόσφατης. Ίσως γιατί αυτή τη φορά, είχε να κάνει με τους ανθρώπους, τις γιορτές και τη μουσική τους.

Προορισμός το πανηγύρι του Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης στην Κωμιακή. Άφιξη έντεκα το βράδυ στο λιμάνι

της Νάξου και τυχαία συνάντηση με μια μερακλού Ναξιώτισσα, φίλη μου από παλιά, την Έλλη Δρύνη. Έχω να τη δω χρόνια, την ενημερώνω για τη δουλειά μου σχετικά με τα πανηγύρια και το λόγο της επίσκεψής μου, και αυτή, κατά κάποιον τρόπο, με οδηγεί στον Άγιο Θαλάσιο.

Μεσάνυχτα και κάτι φθάσαμε στο χωριουδάκι, εκατό

κατοίκων, όπου στο προαύλιο της εκκλησιάς γίνεται το πανηγύρι. Όργανα, χορός και φαγοπότι. Το φαγητό το είχε αναλάβει το καφενείο, κάτι νόστιμα κρέατα, αλλά και χωριάτικες σαλάτες με ντομάτες που είχαν γεύση, αυτή που κοιτούσαμε να ξεχάσουμε, γεύση αληθινής ντομάτας. Στην πίστα οι οικογένειες να χορεύουν, μία-μία ξεχωριστά ακατάπαυστα συρτόμπαλους, χαρτώνοντας αδιάκοπα τους μουσικούς. Εδώ παρατήρησα και την εξέλιξη του εθίμου του κεράσματος. Τα παλιά χρόνια όταν χόρευε μια οικογένεια, οι παρευρισκόμενοι την κέρναγαν, ποτό ρακί ή κρασί για τους άνδρες και λουκουμάκια για τις γυναίκες. Ο καφετζής που τα πρόσφερε πάνω στην πίστα, έδειχνε κάτω στα τραπέζια αυτούς που κερνάγανε, ο χορός σταματούσε για δευτερόλεπτα, κι οι

☞ Συνέχεια στη σελίδα 4

απολιτισμοσ & ιστορεια & δημογραφια

Οι παροιμίες και ο ρόλος τους στην καθημερινότητα των παλιών ανθρώπων

Γράφει η **Σοφία Αλιμπέρτη-Κορρέ**

Σ' αυτό το φύλλο της Κορωνίδας θα αναφερθώ σ' ένα θέμα κάπως ασυνήθιστο: Στις **παροιμίες**. Δεν έχω σκοπό να τις αναλύσω. Αυτή τη δουλειά την αφήνω στους ειδικούς, που διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις. Εγώ θα παραθέσω εδώ όσες μου έρχονται στο νου και θα προσπαθήσω να τους δώσω μια ερμηνεία όσο γίνεται πιο σωστή.

Η παροιμία είναι λαογραφικό στοιχείο και πρέπει να μελετηθεί, να καταγραφεί και να μείνει ως σημαντικό κομμάτι του πολιτισμού. Οι αλλοτινοί συγχωριανοί μας τη χρησιμοποιούσαν σε κάθε στιγμή της καθημερινότητάς τους. Πότε για να σατιρίσουν καταστάσεις και άλλοτε πάλι για να κατακρίνουν τα κακώς κείμενα. Το βέβαιο είναι πως βγήκε μέσα από τις εμπειρίες και τα βιώματα των παλαιών απλών ανθρώπων.

Ας αφήσω όμως τον πρόλογο και ας αρχίσω να γράφω τις παροιμίες, που όσο τις θυμάμαι διασκεδάζω. Ελπίζω να συμβεί το ίδιο και με σας αν τις διαβάσετε. Και αρχίζω λοιπόν:

Πότε πρόκοψ' η καμένη, το σαββάτο που σημαίνει. Αναφέρεται στις γυναίκες που αναβάλλουν τις δουλειές τους από αύριο σε μεθαύριο και τις θυμούνται το σαββατόβραδο με την καμπάνα του εσπερινού.

Και την Κυριακή ανερώτα κάμετε υναίκες ρόκα. Αφορά στις ανεπρόκοπτες, που όλη τη βδομάδα βαριούνται και προκόβουν την Κυριακή.

Όποιος τον ύπνο αγαπά και τη ντροσοπεζούλα, πολλά καλά θα στερηθεί η έρμη ντου γούλα. Που θα πει, πως όποιος κοιμάται και κάθεται στον ίσκιο της πεζούλας τις ώρες που πρέπει να δουλεύει θα πεινάσει.

Τ' αγώγι ξυπνά τον αγωιάτη. Σημαίνει πως η έγνοια της δουλειάς κρατά τον εργαζόμενο σε εγρήγορση.

Θεέ μη δώκεις του φτωχού πόρτα και παραθύρι και πάπλωμα να σκεπαστεί, παίρνει το και παένει. Αυτή η παροιμία αφορά στους νεόπλουτους, που άμα πλουτίσουν νομίζουν πως ανα-

βαθμίζεται η προσωπικότητά τους.

Γλυκός ο ύπνος το πρωί, γδυτός ο κ...λος τη λαμπρή. Όποιος χορταίνει τον ύπνο το πρωί δεν έχει καινούριο βρακί τη λαμπρή.

Αλίμονο ντου που δεν έχει νύχια να ξυστεί και περιμένει άλλο να τόνε ξύσει. Είναι δυστυχής όποιος δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί και περιμένει από άλλους.

Ας λείπαν τα πιπέρια μου να δω τσι μαερίες σου. Έχει να κάνει με κάποια άτομα που δεν καταφέρνουν ποτέ τίποτα χωρίς βοήθεια.

Εταιριάξανε τα κάντρα σα ντα χαρασιά στη μάντρα. Αυτό θα πει πως κάνουν παρέα συνήθως άτομα ίδιου χαρακτήρα και ίδιας ποιότητας.

Με καλύτερό σου φάε, πιε και νηστικός σηκώσου. Όποιος κάνει καλές συναναστροφές δεν ζημιώνει ποτέ.

Άμα δεις να τρών' το βιος σου, να τρως με τα δυο σου. Όποιος δει τους μελλοντικούς κληρονόμους του να προσπαθούν να του πάρουν τη περιουσία, ας φάει όσα μπορεί.

Λείπουσαι από μια κακιά ώρα, να ζήσεις χίλια χρόνια. Θα 'ναι κερδισμένος όποιος αποφεύγει τις κακοτοπιές.

Στ' αντρούς τ' ανεσκουμπώματα καυχίεται κι υναίκα. Αυτή την παροιμία μάλλον την έφτιαξαν άντρες, για να δείξουν πως οι γυναίκες δεν καταφέρνουν και πολλά χωρίς αυτούς. Αυτό όμως δεν είναι σωστό. Υπάρχουν πολλές άξιες και δυναμικές γυναίκες, που αγωνίζονται στη ζωή παλικαρίσια.

Αλίμονο σ' απάνω ντου που λείπ' απου το γάμο ντου. Όποιος αναθέτει τη δουλειά του σε άλλον και ο ίδιος λείπει, πάει κατά διαβόλου.

Όποιος χορεύει μοναχός του δεν αλημονά ποτές του. Κερδισμένος είναι όποιος αποφεύγει τις επιζήμιες συναλλαγές.

Τσι νύχτας τσι δουλειές τσι βλέπει η μέρα και γελά. Καλά είναι να δουλεύει κανείς με το φως της μέρας για να αποφεύγει χρονοβόρα λάθη.

Το καλό το παλικάρι ξέρει κι άλλο μονοπάτι. Αυτή η παροιμία μάς διδάσκει πως η ζωή δεν είναι μονόδρομος και πάντα υπάρχουν

εναλλακτικές λύσεις.

Φίλε μου στην ανάγκη μου κι εχθρέ μου στη χαρά μου. Στις δυσκολίες της ζωής περιμένουμε συνδρομή από τους φίλους μας.

Απ' όξω νοι εχτιμητάδες. Όποιος υπερεκτιμά τον εαυτό του και τον θεωρεί ανώτερο όλων, κάνει λάθος. Ο περιγυρος ξέρει καλύτερα και κρίνει αντικειμενικά.

Ήλαξεν' ο Μανωλιός κι ήβαλεν τη βράκ' αλλιώς. Αναφέρεται σ' αυτούς που λένε τα ίδια πράγματα με διαφορετικά λόγια κάθε φορά, αλλά με την ίδια σημασία.

Όποιος θέλει να μισέψει, στην ακρογιαλιά καθίζει. Πρέπει να είναι κανείς πάντα έτοιμος και συνεπής με το χρόνο όσον αφορά στις υποχρεώσεις του και να μην περιμένει τελευταία ώρα.

Όπου καλός νιος και καλός γέρος. Όποιος είναι ξεχωριστός στα νιάτα του και ως γέρος θα είναι καλοστεκούμενος. Αυτός όμως δεν είναι κανόνας. Υπάρχουν πολλοί που κακογερνάνε.

Βασιλικός κι αν μαραθεί τη μρωδιά την έχει. Ο καλός και με ψυχικά χαρίσματα άνθρωπος, όσο μεγαλώνει και γερνάει γίνεται ακόμα καλύτερος.

Η χάρη θέλει αντίχαρη και πάλι χάρη μένει. Χαρά σ' αυτόν που του κάνουν χάρη, την ανταποδίδει, και πάλι μένει υποχρεωμένος. Γνωρίζει τι θα πει ευγνωμοσύνη.

Θες δε θες γάδαρε πιε νερό. Η καταπίεση είναι ό,τι χειρότερο μπορεί να πάθει ο κάθε άνθρωπος. Να αναγκάζεται να κάνει ό,τι θέλουν ορισμένοι και όχι ό,τι θέλει ο ίδιος.

Κατά που μολοά η φλάσκα, ούτε φέτι λαμπρή ούτε του χρόνου Πάσκα. Λόγω κακής συγκυρίας και αναποδιάς και όπως ήρθαν τα πάνω κάτω, δύσκολα θα δούμε φως στον ορίζοντα.

Ή μικρός μικρός παντρέψου ή μικρός καλογερέψου. Ό,τι θέλει να κάνει στη ζωή του ο κάθε άνθρωπος πρέπει να το κάνει όσο είναι νέος.

Όπου βρίσκει και... αμεί τύφλα ντου κι 'αμπαντρευτεί. Γι' αυτή την παροιμία έχω δύο ερμηνείες. Η πρώτη είναι προφανής. Η δεύτερη έχει μεταφορική σημασία και αφορά στα άτομα που χωρίζονται να ξεδεύουν χρήματα κάνουν τις δουλειές τους πάντα εις βάρος άλλων. Θα αναφέρω ένα μικρό παράδειγμα από τον παλιό καιρό, όπως πάντα. Μια χωριανή μας δεν αγόραζε ποτέ τα εργαλεία που έπρεπε να έχει για το σπίτι και το χωράφι και δανειζόταν από τη γειτονιά. Τη μια φορά ζητούσε το καλάθι, την επόμενη ένα τσουβάλι, τη μεθεπόμενη την αξίνη, ώσπου αγανάκτησε η διπλανή της και της είπε: Μα χριστιανή μου δε ναοράζεις πια ευτά που πρέπει να έχει κάθε σπίτι, μόνο υρεύεις όλη ντη ώρα. Και η χωριανή απαντά με θράσος: Μ' αφού δα ειτόνισσα βρίσκω και κάτω τη δουλειά μου, ιάντα να πάω ν' οράζω.

Αυτά για τώρα, στο επόμενο η συνέχεια.

Αγαπητέ Έργη,

Ήλαβα το γράμμα σου και εχάρηκα που είστε όλοι καλά και μεις προς το παρόν καλά είμαστε. Ήρghσα, βρε Έργη, να σου γράψω 'ιατί με τσι παλιοδουλειές δεν ήδιασα να κάτσω, αλλά σήμερα λέω, βρε κάτσε να σου γράψω 'ιατί θα γκρινιάζεις.

Αλλά θα σου τα γράψω όλα τα νέα του χωριού, 'ια να ξέρεις κι εσύ ήντα 'ίνεται επά χάμω. Του Αγίου Κωνσταντίνου, που λες, είνηκενε όπως κάθε χρόνο το παναίρι. Να 'ναι καλά όλος ο κόσμος που ήφερνε δωρεάν όλα τα πράματα και ο Σύλλογος Γυναικών που είναι πρωτοπόρος παντού και βοηθά. Αλλά και ο μάερας ο Βασίλης ήκαμενε μια μακαρονάδα, γειά στα χέρια ντου, που θα μείνει αξεχαστη αλλά και όλοι που βοηθήσανε να 'ναι καλά.

Το ίδιο βέβαια είνηκενε και στου Μυρίση του Αγίου Πνεύματος. Και εκεί οι αθρώπι τση περιοχής εδιαθέσανε τα πάντα για το φασπότι.

Εβάλανε, βρε Έργη, χερικό και έρχουντενε οι προβιτζήδες 'ιατί βλέπεις έρχουντενε οι εκλόςες και μας εθυμηθήκανε. Θα αρθούνε πάλι να μας τάξουνε, αλλά άμα έβγουνε μας εξεχνούνε και προπάντως εμάς τσοι μακρinoί. Και από ό,τι ακούω, βρε Έργη, θα κατεβούνε πάλι σκορπισμένοι και, ο Θεός να με βγάλε ψεύτη, μα δε θα βγει πάλι καένας σύβουλος Κωμιακίτης. Ήπρεπενε να συνηνοθηθούνε να κατεβούνε όλοι μαζί, μπας και έβγει καένας για το καλό του χωριού, αλλά δεν ηξέφουνε ηντά ηρέυουνε.

Τώρα τον Ιούλιο εβάλανε να καθαρίσουνε το χωριό 'ια να φανεί καθαρό το καλοκαίρι, λες και τον άλλο καιρό δεν πρέπει να 'ναι καθαρό. Το καλό είναι ότι πραγματικά το ανάλαβεναι καλό άτομο και το κάνουνε πραγματικά κι α-

στράφτει.

Θα σου γράψω, βρε Έργη, και 'ια το αμπέλι στο Εροντάμπελο, στη Λιβάδα, αλλά και όλα τα αμπέλια έχουνε αρρωστήσει. Εκτρινίσανε τα φύλλα ντωνε, εμαδήσανε και απ' ό,τι φαίνεται θα ξεραθούνε. Επά βλέπεις δε πατεί και ποτέ καένας γεωπόνος να μας επεί καμιά συβουλή.

Εκόντεψα, βρε Έργη, να ξεχάσω να σου γράψω για μια ωραία εκδήλωση που κάμανε οι δασκάλoι στο σκολειό τώρα που κλείσανε. Να 'ναι καλά οι δασκάλoι και τα παιδιά και όλοι που βοηθήσανε μα ήτανε πολύ ωραία.

Στεναχωριόμαστενε, βρε Έργη, με τη κερά που μου γράφεις πως δεν έχει δουλειές απάνω από του και κάθουντενε τα κοπέλια. Μα μονιάρου δα το παρακάμανε και τούτοι οι κυβερνώντες δεν κοιτάζουνε να πάρουνε τα λεφτά από 'φοί που τα φάνε, μόνου κοιτάζουνε να πληρώσουνε τα φτωχαδάκια. Να πεις τω κοπελιώ ότι το σπίτι είναι αδειανό και άμα θένε να 'ρθουνε να κάτσουνε καμιά δεκαριά μέρες.

Έργη, επά θα σ' αφήκω 'ιατί σε κούρασα. Ίδωκα του ταχυδρόμου λίγα πολιτικά φασόλια και διάφορα τζαρτζαβάθια να φάτε με τη κερά και τα κοπέλια.

Ίά σου και απαντέχω γράμμα σου, Ιάννης

Καλοκαιρινοί συλλογισμοί

Βράδια Αυγούστου στη θάλασσα. Το αδιάκοπο πήγαινε-ελα του νερού, να σε βοηθάει να συνθέσεις ξανά και να αναλύεις τα περασμένα.

Μια υποψία έρωτα στην καρδιά και στο μυαλό για όλα και για τίποτα, να φέρνει μια γλυκιά ανεπίπρωτη θλίψη.

Όλα εκείνα που ονειρεύτηκες, όλα εκείνα που έζησες, απλωμένα εδώ απόψε. Να ζητάνε τον τόκο των συναισθηματικών σου επενδύσεων. Να ζητάνε τον λόγο που έγιναν ή που δεν έγιναν, για να περάσουν στη λήθη του χρόνου. Και ξαλαφρωμένη από αυτό το ταξίδι να φτιάχνεις καινούργιους χάρτες, για να ταξιδέψεις και πάλι.

Ευανθία Κορρέ

ΚΟΡΩΝΙΔΑ ΝΑΞΟΥ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Ιδρυτής-Ιδιοκτήτης: Σύλλογος Κορωνίδας Νάξου
Ανταίου 47, 11146 Γαλάτσι, τηλ. 210-2913369, fax 210-2913367

Ηλεκτρονική διεύθυνση: www.koronida-naxos.gr

e-mail: Komiaki1911@hotmail.com

Εκδότης: Νίκος Μιχ. Χωριανόπουλος

Συντάσσεται από Επιτροπή

Τα ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν το συντάκτη

Ο Σύλλογος, με τον ορισμό των ως άνω υπευθύνων, εγγυάται την εξασφάλιση του δικαιώματος έκφρασης γνώμης σύμφωνα με τους νόμους και τη δημοσιογραφική δεοντολογία. Ο Σύλλογος εκφράζεται μόνο με την υπογραφή των καταστατικών του οργάνων.

Ετήσια συνδρομή 15 €

Φωτοστοιχειοθεσία - Εκτύπωση: Ελένη Ευθ. Κυριάκου
Ερεσού 47-51, 10681 Αθήνα, τηλ. 210-3821173, Fax 210-3821030
e-mail: efkyriakos@netone.gr

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓ. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΟΣ

ΣΟΒΑΤΙΣΜΑΤΑ - ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ΑΜΜΟΒΟΛΕΣ - ΤΣΙΜΕΝΤΟΚΟΝΙΕΣ
ΜΟΝΩΣΕΙΣ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΑΠΟΜΩΝΑΣ ΝΑΞΟΥ

Τηλ. 22850-67087, Κιν. 6976-644025

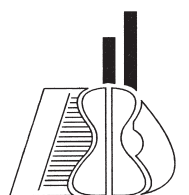
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΙΤΖΗΛΑΙΟΣ

Επισκευές - Κατασκευές
Εμπόριο Μουσικών Οργάνων
Ανταλλακτικά - Αξεσουάρ

Καποδιστρίου 20, Γαλάτσι

Τηλ. 210-2135995, Κιν. 6937-808488

Γράφει ο φιλόλογος
Νίκος Ι. Λεβογιάννης

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

1996/20 Μαρτίου: Ο Σύλλογος Κορωνίδας απέκτησε ιδιόκτητη αίθουσα, τη σημερινή «Λέσχη» στην οδό Ανταίου 47 στο Γαλάτσι, υλοποιώντας έτσι ένα πολύ παλιό όνειρο των Κομμακτών της Αθήνας. Στα εγκαίνια της Λέσχης είχαν συγκεντρωθεί εκατοντάδες Κομμακίτες. Η αγορά της Λέσχης έγινε επί Προεδρίας του Ν.Μ. Χωριανόπουλου και με την ουσιαστική συμβολή πολλών απλών συμπατριωτών μας, αλλά και επιχειρηματιών.

1912/28 Απριλίου: Δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 127) το Καταστατικό του Συλλόγου Κορωνίδας.

1944/Φεβρουάριος: Οι Γερμανοί καταζητούν στην ευρύτερη περιοχή της Κομμακίας τον **Γ.Ι. Σιδερέη**. Τον έχουν καταδικάσει σε θάνατο για την διάσωση δυο άγγλων πιλότων. Στα τέλη Απριλίου 1944 ο Γεώργιος Σιδερέης κατάφερε να διαφύγει στη Μέση Ανατολή.

1966: Ο Σύλλογος Κορωνίδας ζητεί με υπόμνημά του από τη Νομαρχία τη διάθεση της απαιτούμενης πίστωσης για την ύδρευση της Κομμακίας από την πηγή των Σκιδιών.

1966: Μεγάλος αριθμός κρουσμάτων επιδημίας παράτυφου σημειώθηκαν στην Κομμακία εξαιτίας του μολυσμένου νερού της πηγής του Γκισιμέ.

1972/Απρίλιος: Εκδίδεται η μηνιαία εφημερίδα «**Κορωνίς Νάξου**» από τον Σύλλογο Κορωνίδας Νάξου (Κομμακίας) στην Αθήνα. Η έκδοση αυτής της εφημερίδας συνεχίζεται ως σήμερα 2010 με κάποια διαστήματα διακοπής. Η α' περίοδος έκδοσής της είναι: 1972-1993 (φύλλα 1-132) και η β' περίοδος 2001-σήμερα (φύλλα 1-50).

1972: Στις περιοχές Κάμπος, Αμπράμ, Χίλια Βρύση ξεκίνησε συστηματική αμπελοκαλλιέργεια με την καθοδήγηση του γεωπόνου **Κων/νου Πεδικάρη**. Την περίοδο αυτή φυτεύτηκαν 300 περίπου στρέμματα ποικιλίας ροζακί και κάρντιναλ.

1977/11 Απριλίου: Εγκαινιάζεται η βιβλιοθήκη της Κομμακίας στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου.

1979/Καλοκαίρι: Η Κομμακία υποφέρει από λειψυδρία, καθότι η πηγή των Σκιδιών, από την οποία υδρευόταν το χωριό, στέρεψε.

1984/Απρίλιος: Στις αρχές Απριλίου σε λαϊκή συνέλευση στην Κομμακία ανακοινώνεται από τον Βουλευτή **Νίκο Λεβογιάννη** και τη Νομάρχη Κυκλάδων **Ελ. Παπαζώη** η κατασκευή του έργου ύδρευσης της Κομμακίας από την πηγή του Μπαξεβάνη, από την οποία υδρεύεται μέχρι σήμερα ο οικισμός της Κομμακίας χωρίς να αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα.

1988: Ολοκληρώθηκε η κατασκευή του αγωγού αποχέτευσης του Απόλλωνα. Τα λύματα πέφτουν ακατέργαστα στη θάλασσα στην περιοχή της Καυκάρας.

1989/Πάσχα: Γίνονται στην Κομμακία τα αποκαλυπτήρια μνημείου της Εθνικής Αντίστασης στη μνήμη των επτά νέων που σκοτώθηκαν το 1943 από γερμανική τορπιλάκατο έξω από τις ξερονησιδες Μάκαρες, ανοιχτά στο Λυώνα, όταν με μια βάρκα από τον Λυώνα ταξίδευαν προς τη Δονούσα, για να περάσουν από εκεί στην Τουρκία και στη Μέση Ανατολή, για να καταταγούν εθελοντές στον ελληνικό στρατό που είχε δημιουργηθεί στην Αίγυπτο. Την ομάδα αποτελούσαν οι: Κ. Δ. Αγγελής ετών 20, Στ. Ν. Βιτζηλαίος ετών 22, Ευ. Εμμ. Κορρές ετών 22, Μ.Μ. Παντελιάς ετών 19, Ευστ. Γ. Στάης ετών 18, Γ. Ευστ. Χωριανόπουλος ετών 17, Θ. Ι. Χωριανόπουλος ετών 25, Ν. Δ. Μανωλάς (Σιανός) ετών 45 (ο βαρκάρης από τον Λυώνα).

ΜΑΪΟΣ

1797/Μάιος: Ο Άνθιμος Χωριανόπου-

Χρονολόγιο ΚΩΜΙΑΚΗΣ

II. Απρίλιος-Ιούνιος: 1797-2005 μικρά και μεγάλα συμβάντα

**Ευστάθιος Γ. Στάης,
18 ετών.**

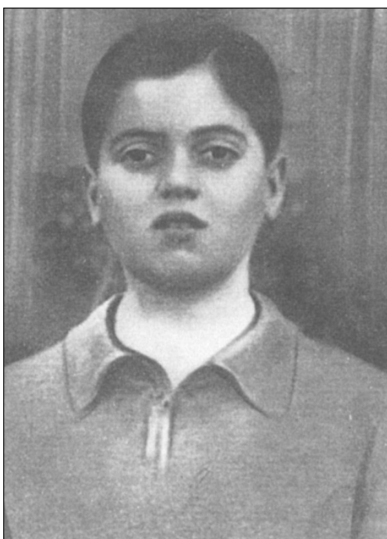
**Θεόδωρος Ιω. Χωριανόπουλος,
25 ετών, αρχηγός της ομάδας.**

**Γεώργιος Ευστ. Χωριανόπουλος,
17 ετών.**

**Στέφανος Ν. Βιτζηλαίος,
22 ετών.**

**Κωνσταντίνος Δημ. Αγγελής,
20 ετών.**

λος, Πρωτοσύγγελος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, εκλέγεται Μητροπολίτης Σμύρνης.

1892/Μάιος: Στο επιστημονικό περιοδικό «**Απόλλων εν Πειραιε**» δημοσιεύεται σε συνέχειες εργασία του καθολικού μοναχού Ιγνατίου Λίχτε, με θέμα «**Νάξος**», στην οποία περιγράφει όσα είδε και διαπίστωσε ως περιηγητής στη Νάξο. Μεταξύ άλλων περιγράφει τις αρχαιότητες που είδε στον Απόλλωνα και μιλάει εκτενώς για τα απομεινάρια ενός αρχαίου μολού. «**Ο λιμένας δεν αξίζει διόλου... Όμως ήτο ένα πρόχωμα (μώλος), από το οποίον απομένει μόνον όσον χρειάζεται διά να μη λησμονηθή οστολεώς...**». Η αναφορά αυτή είναι η παλαιότερη μέχρι σήμερα καταγραμμένη σχετικά με τον αρχαίο μολό του Απόλλωνα.

1931: Στην Κομμακία εμφανίστηκε σταζώα η ασθένεια «λύσσα». Τα κρούσματα είναι πολλά, καθότι προσβλήθηκαν σκυλιά, βόδια, γαϊδούρια, κότες κ.λπ. Υπάρχει στους κατοίκους μεγάλη ανησυχία. Η ασθένεια πρόσβαλε και τέσσερα άτομα.

1941/5 Μαΐου: Έφθασαν στην Κομμακία οι πρώτοι Ιταλοί στρατιώτες, γύρω στους είκοσι, πάνοπλοι, με 3 αξιωματικούς. Συγκέντρωσαν τους κατοίκους στην πλάτσα της Μποϊατζηδολένης, της μάνας του Θεοφάνη Παντελιά, και τους ανακούνισαν τις διαταγές τους.

1945/28 Μαΐου: Η ασθένεια του άνθρακα έχει προσβάλει μεγάλο αριθμό

αιγοπροβάτων στην ορεινή Νάξο. Ο πρώην βουλευτής Κυκλάδων **Πέτρος Ευριπαιός** παρέλαβε από το Υπουργείο Γεωργίας τρία κιβώτια αντιθρακικών εμβολίων για το χωριό Κομμακία και έξι κιβώτια για τα άλλα χωριά, για την καταπολέμηση της ασθένειας.

1946/5 Μαΐου: Ιδρύεται λιμενικό ταμείο στον Απόλλωνα.

1957/8 Μαΐου: Αποπερατώθηκε η διάνοξη του επαρχιακού δρόμου Κορώνου-Κομμακίας. Απομένει η εκτέλεση των τεχνικών έργων, για να συνδεθεί με το δρόμο Κομμακίας-Απόλλωνα.

1967: Εκδίδεται η άδεια κατεδάφισης της παλαιάς εκκλησίας του Αγίου Ιωάννου στον Απόλλωνα. Οι αντιρρήσεις της αρχαιολογικής υπηρεσίας ήταν έντονες.

1967: Με υπόμνημα του Συλλόγου Κορωνίδας προς την κυβέρνηση της χούντας, ζητείται η ολοκλήρωση του έργου του λιμενοβραχίονα του Απόλλωνα, ο οποίος έμεινε ημιτελής και υπέστη σοβαρές ζημιές από τις φουρτούνες. Εγκρίθηκε από τη Νομαρχία Κυκλάδων πίστωση 800.000 δραχμών για την αποπεράτωση του έργου.

1972/Ιούνιος: Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες σκυρόστρωσης του δρόμου Κομμακίας-Απόλλωνα.

1972/28 Μαΐου: Διοργανώνεται στην Σχολή Καλών Τεχνών Τήνου η Παγκυκλαδική Έκθεση Χειροτεχνίας των μαθητών των δημοτικών σχολείων των Κυκλάδων. Πήραν μέρος με τα έργα

τους 1.000 μαθητές. Δύο μαθητές από το σχολείο Κορωνίδας βραβεύτηκαν. Ο Στάης Β. Φατούρος με το β' βραβείο και 5.000 δραχμές για το έργο του «Ξυλόγλυπτη κεφαλή» και ο Μάρκος Βιτζηλαίος με 1.000 δραχμές για το έργο του «Ξυλόγλυπτος αργαλειός».

1973: Ανακοινώθηκε ότι το πλοίο «Ευαγγελίστρια» των εσωτερικών γραμμών των Κυκλάδων θα πιάνει κάθε Πέμπτη και στον Απόλλωνα και εφόσον θα το επιτρέψουν οι καιρικές συνθήκες. Με διάφορες προφάσεις όμως δεν έπιασε ποτέ.

1974: Δημοσιεύεται στην εφημερίδα «Κορωνίς Νάξου» σύντομη βιογραφία του Κομμακίτη Οικουμενικού Πατριάρχη Άνθιμου Γ'.

1976: 13-16 Μαΐου: Ο Σύλλογος Κορωνίδας Νάξου και η εφημερίδα «Κορωνίς Νάξου» διοργανώνουν στο Γαλάτσι Φεστιβάλ για τα 65 χρόνια από την ίδρυσή του Συλλόγου. Πρόκειται ουσιαστικά για το **1ο Πανναξιακό Φεστιβάλ**. Από τότε καθιερώθηκε να γίνεται κάθε χρόνο στο Γαλάτσι το Πανναξιακό Φεστιβάλ, τη διοργάνωση του οποίου είχε στα επόμενα χρόνια η Ομοσπονδία Ναξιακών Συλλόγων Αθήνας. Ο θεσμός λειτουργήσε επί έξι χρόνια στο Γαλάτσι και μεταφέρθηκε για κάποιο διάστημα στη Νάξο, για να ατονήσει στη συνέχεια.

1977: Πέθανε στην Κομμακία ο **Γεώργιος Εμμ. Μπαϊρακτάρης**, δεξιός ψάλτης στη Θεοσκέπαστη, σε ηλικία 73 ετών. Ήταν άνθρωπος καλλιεργημένος και προοδευτικός στις ιδέες του, για τις οποίες υπέστη διωγμούς την περίοδο του μετεμφυλιοπολεμικού κράτους, ενώ έγραφε ανταποκρίσεις στην εφημερίδα «Ναξιακά Χρονικά» του Νικηφόρου Μανδηλαρά για τα προβλήματα της Κομμακίας.

1981: Ηλεκτροδοτήθηκε ο οικισμός της Χίλια Βρύσης.

1981: Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες κατασκευής της αίθουσας του Πνευματικού Κέντρου Κομμακίας.

1982/Μάιος: Ιδρύεται το Γυμνάσιο **Σκαδού Νάξου**. Οι Σύλλογοι των χωριών της ορεινής Νάξου στην Αθήνα και η ΟΝΑΣ, με επιμονή και αγωνιστικότητα, διεκδικούσαν την ίδρυση αυτού του σχολείου. Η λειτουργία του θα ξεκινήσει τον Σεπτέμβριο του 1982. Σχετική δήλωση έκανε στον τοπικό τύπο ο Βουλευτής Νίκος Λεβογιάννης.

1996/19 Μαΐου: Στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Γαλατσίου γίνεται η παρουσίαση του βιβλίου του Νίκου Λεβογιάννη: «**ΚΩΜΙΑΚΗ** τόπου χρώματα-αντιθέσεων αρμονία», τ. Α', έκδοση του Συλλόγου Απολλωνιατών Αθήνας.

1989/17-21 Μαΐου: Το χορευτικό του Συλλόγου Κορωνίδας συμμετέχει στο 3ο Παγκόσμιο Συνέδριο Λαϊκού Χορού στη Λάρισα. Το συνέδριο διοργανώνει η διεθνής οργάνωση Λαϊκής τέχνης.

2005/Μάιος: Εκδίδεται το βιβλίο του Νίκου Ι. Λεβογιάννη «Κομμακία», τ. Γ'.

2005/Μάιος: Δημοσιεύεται στο βιβλίο «Κομμακία», τ. Γ', έρευνα του φιλόλογου Ν.Ι. Λεβογιάννη, με τίτλο «**Το τοπωνύμιο ΑΞΟΣ και ο θολωτός μυκηναϊκός τάφος στην Κομμακία**». Από την έρευνα αυτή προκύπτει ότι το μοναδικό στη Νάξο τοπωνύμιο «Αξός» συνδέεται με το όνομα της Νάξου. Ο συγγραφέας, με επιχειρηματολογία κυρίως γλωσσολογική, συμπεραίνει ότι **είναι πολύ πιθανό η Νάξος τελικά να πήρε το όνομά της από αυτό το τοπωνύμιο**. Τα επόμενα χρόνια πολλοί Ναξιώτες επιστήμονες με άρθρα τους σε περιοδικά και εφημερίδες θα υιοθετήσουν αυτή την θεωρία, προσθέτοντας νέα επιχειρήματα και ευρήματα (Στ. Φατούρος-φιλόλογος, Αικ. Παπαθωμά-φιλόλογος λέκτωρ Παν/μιου Αθήνας, Δ. Οικονομίδης ομότιμος καθηγητής Παν/μιου Αθήνας κ.ά.), άλλοι δεν την έχουν ακόμη υιοθετήσει, δέχονται όμως ότι στηρίζεται σε ισχυρά επιχειρήματα (Στέφανος Ψαρράς, ιστορικός και αρχαιολόγος), ενώ ο ομότιμος καθηγητής του Παν/μιου Αθηνών Ιωάννης Προμπονάς, σε ομιλία του στην Απείρανθο για τα τοπωνύμια τα σχετικά με το όνομα της Νάξου, όπου έκανε εκτενής αναφορά στο τοπωνύμιο «Αξός» της Κομμακίας και στη θεωρία που έχει αναπτυχθεί γύρω από αυτό για τη σχέση του με το όνομα της Νάξου.

2005/Μάιος: Με άρθρο στο βιβλίο του «Κομμακία», τ. Γ', ο φιλόλογος Ν.Ι. Λεβογιάννης αποκαλύπτει για πρώτη φορά την ύπαρξη **φράγκικου κάστρου και φράγκικου τύργου** (καστρόσπιτου) στην κεντρική γειτονιά του χωριού.

ΙΟΥΝΙΟΣ

1449/4 Ιουνίου: Ο φράγκος φεουδάρχης-αυθέντης της Ανάφης **Γουλιέλμος Γρίπος** (δουξ Γουλιέλμος Β') στη διαθήκη του αναφέρει ότι έχει ένα κτήμα στην περιοχή της Κομμακίας στη Νάξο. Το έγγραφο αυτό, γραμμένο στα λατινικά, βρέθηκε στα αρχεία της Βενετίας (φάκελος Νοτάριο Κρήτης, τόμος 115, φ. 184) και το εντόπισε ο φίλος και ερευνητής της μεσαιωνικής ιστορίας της Νάξου Ολλανδός **Ben Slot**, ο οποίος έθεσε αυτή την πληροφορία στη διάθεση του γράφοντος. Η σημασία αυτού του ντοκουμέντου είναι τεράστια, καθότι η μέχρι σήμερα γνωστή παλαιότερη γραπτή αναφορά του τοπωνυμίου «Κομμακία» (επίσης στα Λατινικά) ήταν του έτους 1537 στο «Isolario Dell Archipelago» του περιηγητή Fr. Lu-raggolo. Η πρώτη γραπτή αναφορά του τοπωνυμίου στα ελληνικά είναι του 1639 και πρόκειται για τη διαθήκη της Βαγιανής του Χωριανού από την Κομμακία (Μ. Κορρές «Το όνομα Κομμακία», ΚΩΜΙΑΚΗ, τ. Β', σ. 79). Στο έγγραφο αυτό των Αρχείων της Βενετίας η Κομμακία αναφέρεται **Chimiachi**. Το σχετικό απόσπασμα είναι: «**omnia jardina et vineam que habeo in dicta insula in loco vocato Chimiachi**» (=όλοι οι κήποι και ο αμπελώνας που έχω στο αναφερόμενο νησί [Νάξος] στον τόπο που αποκαλείται Κιμακί [Κομμακία]).

1858/24 Ιουνίου: Επανιδρύεται ο Δήμος Κορωνίδος (ΦΕΚ 26/17-7-1858) με πρωτεύουσα την Κομμακία και τα χωριά Τρικουκίς ή Βόθροι, Σκαδό, Κεραμωτή, με πληθυσμό 1.896 κατοίκους.

1949/1 Ιουνίου: Εκτελείται στη Θεσσαλονίκη, έξω από τις φυλακές Επταπυρ-

☞ **Συνέχεια στη σελίδα 7**

☞ **Συνέχεια από τη σελίδα 1**

χορευτές σηκώναν τα ποτήρια και ευχαριστούσαν. Σήμερα τα πράγματα εξελίχθηκαν, τα κεράσματα έχουν γίνει σαμπάνιες που ανοίγουν με τον γνωστό θορυβώδη τρόπο.

Θα είχε περάσει κανά δίωρο, η ώρα κυλούσε γρήγορα καθώς θαύμαζα τους χορευτές, φωτογραφίζοντάς τους συνάμα και καταβροχθίζοντας όσες πιο πολλές ντομάτες μπορούσα, όταν αντελήφθηκα σε μιά γωνιά τις εκατοντάδες φιάλες σαμπάνιας. Σοκαρίσθηκα, γιατί όντως οι σαμπάνιες ανοίγονταν η μία μετά την άλλη. Πλησίασα, να δω μάρκα και προέλευση.

«BOLERO» αεριούχο ύδωρ, ποτόν μη αλκοολούχο, ελληνικής προέλευσης. Το ελληνικό δαιμόνιο για μιά άλλη φορά είχε θριαμβήσει. Νεράκι αφρώδες, για να κάνει το σχετικό θόρυβο, σε συσκευασία σαμπάνιας για μόστρα, αλλά μη αλκοολούχο για να αποφευχθούν οι σχετικοί φόροι. Όταν έμαθα και την τιμή – πέντε ευρώ η φιάλη – ανακουφίσθηκα, ένιωσα και γω πλούσιος και άρχισα και γω να κερνώ τους χορευτές που μ' άρεσαν...

Την άλλη μέρα πηγαίνοντας προς την Κωμιακή, πέρασα από τον Κινύδαρο, την πατρίδα των Κονιτόπουλων και των τόσων άλλων άξιων μουσικών.

Δασκαλεμένος από την Έλλη, σταμάτησα στη πλατεία, μπήκα σ' ένα στενό διαδρόμο και περνώντας μέσα από ένα χασάπικο, βρέθηκα σ' ένα ταβερνάκι. Τα καλύτερα κρέατα της Νάξου στην καλύτερη χασαποταβέρνα. Βασίλης Κουλουβάτος ο ιδιοκτήτης. Η κφήμη επιβεβαιώθηκε πανηγυρικά, κοφίδι, λουκάνικα, οι υπέροχοι γλυκοντομάτες με κρεμμύδι, άφθονο λάδι και λίγο κρασάκι. Έφαγα τον άμπακο και πλήρωσα δεκαπέντε ευρώ, όσο περίπου μια ρόκα παρμεζάνα στην Πάρο! Θα πετάγομαι εδώ να τρώω. Πιο φτηνά θα μου 'ρχεται!

Δυο ώρες αργότερα έφθασα στην Κωμιακή. Το χωριό είναι κτισμένο αμφιθεατικά σε υψόμετρο 600 μέτρων με ανοικτό ορίζοντα προς το Ικάριο Πέλαγος. Χωμένο μες το πράσινο, πλατάνια με πολλές πηγές και περικυκλωμένο από

Το πανηγύρι Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης

μικρά περιβολάκια και αμπελάκια, σε πεζούλες. Παλιά οι κάτοικοι της ήταν δύο χιλιάδες, ενώ τώρα δεν ξεπερνούν τους πεντακόσιους. Ασχολούνται με την κτηνοτροφία, γεωργία και τις οικοδομικές εργασίες. Ο τόπος φαίνεται να κατοικείται αδιάκοπα από τους προϊστορικούς χρόνους, καθώς εντοπίστηκε θολωτός μυκηναϊκός τάφος κτισμένος από ακατέργαστες μεγάλες πέτρες σύμφωνα με το «εκφορικό σύστημα», τρόπος λιθοδομής που συναντιέται και σε πρόσφατες παραδοσιακές κατασκευές.

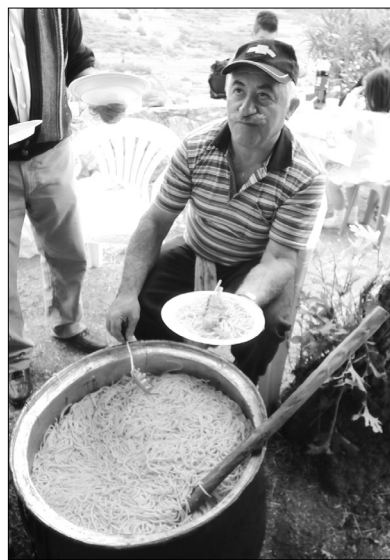
Το απόγευμα επισκέφθηκα το ξωκλήσι ή μάλλον τα ξωκλήσια αφού πρόκειται για δυο εκκλησάκια, μονόκλιτα θολωτά, το ένα πλάι στο άλλο, το βορεινό αφιερωμένο στη Ζωοδόχο Πηγή και το νότιο στον Άγιο Κωνσταντίνο και την Αγία Ελένη. Κτισμένα πλάι στη δημοσιά, δυο χιλιόμετρα από το χωριό, βρίσκονται πάνω σε ένα πλάτωμα μεγάλο, σαν σε πλατεία χωριού, που σκεπάζεται από τις φυλλωσιές τεσσάρων τεράστιων πλατάνων. Η θέα συγκλονιστική.

Καθώς ερευνώ τον έρημο τόπο, οποία έκπληξη, να σου μπροστά μου, ο Βασίλης Φραγκουλόπουλος. Ο αδελφός της Άννας Τριπολιτσιώτη, ιδιοκτήτριας του ξενοδοχείου «Χριστιάννα», στον Άμπελά! Τον ξέρω από την Πάρο, όταν κάθε χρόνο στο πανηγύρι της Αγίας Άννας, έρχεται από τη Νάξο για να μαγειρέψει ανήμερα της γιορτής της αδελφής του ζούλα για πεντακόσια άτομα.

Η χαρά μας ανείπωτη, ο αιφνιδιασμός απόλυτος – γιατί δεν γνώριζα ότι ο Βασίλης ήταν απ' αυτό το χωριό – και άμεση η πρόσκλησή του, το βράδυ στο σπίτι του. «Έλα να παρείσουμε, έχουμε τόσα να πούμε».

Όπερ και εγένετο. Και πόσα δεν είπαμε! Όσο να ετοιμασθεί το φαγητό ο Βασίλης με ενημέρωνε:

«Παλιά, στα νιάτα μου, τα πανηγύρια στη Νάξο, τα διοργάνωναν τα λεγόμενα “καφενεία”. Ένα πανηγύρι τριακοσίων ατόμων παραδείγματος χάριν, σε ένα ξωκλήσι το αναλάμβαναν τρεις ή τέσσε-

ρις καφετζήδες από το χωριό. Αυτοί φόρτωναν σε γαϊδούρια τους πάγκους, τα τραπέζια, τις καρέκλες, τα σερβίτσια, το κρασί και τους μεζέδες και τους μετέφεραν στο χώρο της γιορτής. Κανονίζαν και τους μουσικούς. Συνήθως το κάθε καφενείο διαμόρφωνε στην πλατεία ή στο πλάτωμα ένα χώρο σε σχήμα Π, όπου στην μέση μπαίναν τα όργανα. Μην ξεχνάς ότι τότε δεν υπήρχαν μεγάφωνα και τα τοιαύτα, οπότε γύρω από τα όργανα δεν μπορούσαν να μαζευτούν πάνω από 60-100 άτομα. Έτσι στα μεγάλα πανηγύρια, όπως αυτό του Αγίου Κωνσταντίνου, παίζαν και τρεις και τέσσερις ζυγίες ή τακίμια, όπως λέγαμε τότε τις ορχήστρες. Οι χορευτές ασπώναν τους μουσικούς όταν χορεύαν και οι υπόλοιποι κερνάγαν τους χορευτές και την παρέα τους. Από τα κεράσματα αυτά βγάζαν τα έσοδά τους τα καφενεία. Το φαγητό των πανηγυριών ήταν συνήθως κατσίκια με πατάτες ή με μακαρόνια».

Η συζήτηση τελείωσε αργά τη νύχτα. Παρέα είχαμε τη γυναίκα του Βασίλη, που γέμιζε ντολμαδάκια, με ρυζί, μάρθαο, μαϊντανό και δούσμο, τους μεζέδες του πανηγυριού της επομένης.

Ανήμερα ήμασταν πρώτοι-πρώτοι, στην εκκλησιά, ο καιρός ήταν μια εντυπωσιακή λιακάδα.

Τα τέσσερα κατσίκια ήλθαν τεμαχισμένα σε μερίδες από τους δωρητές και τα 70 κιλά κρέας τοποθετήθηκαν στο καζάνι ή χαρανί και άρχισαν να σιγοβράζουν χωρίς νερό γιατί θα βγάζαν τα δικά τους υγρά... Αφού περάσαν περί τις δυο ώρες να αναδεύονται με ένα ξύλο από ασφονδελιά, το «συντραλευτήρι», ήλθε η ώρα να περιχυθούν με ντομάτα, κρεμμύδια, σκόρδα και αλοτοπίπερο.

Όταν τελείωσε η δεύτερη βράση, βγήκαν τα κομμάτια του κρέατος με το ζουμί τους και στο καζάνι τοποθετήθηκαν τα μακαρόνια, που πρέπει νάναι πάντα, όπως μας είπε ο κυρ-Βασίλης, «Στέλλα Νο 6». Κατόπιν στραγγίχθηκαν και αναμειχθηκαν με την σάλτσα που είχε ήδη διαχωρισθεί από το κρέας. Κατά τις ένδεκα το φαγητό ήταν έτοιμο.

Εκείνη την ώρα τελείωνε και η λειτουργία. Ο κόσμος είχε από το πρωί γεμίσει το προαύλιο της εκκλησίας που την είχε στολίσει ο παπα-Θεόκλητος, νέος σε ηλικία, μείγμα ευσεβούς κληρικού, μορφωμένου με βαθιές γνώσεις τέχνης ανθρώπου, παπαροκά με καλή επαφή με τη νεολαία και κατ'ίτις από Τσε Γκεβάρα. Ένα μείγμα πραγματικά εκρηκτικό. Ευλογήθη-

καν οι άρτοι, έγινε ένα μικρό κήρυγμα πλούσιο σε νοήματα και ακολουθήσε το γεύμα.

Το μίρασμα της μακαρονάδας με τη ζούλα έγινε σε δέκα λεπτά αφού δεκάδες εθελοντές, άνδρες, γυναίκες, παιδιά, σέρβιραν σε καταιγιστικούς ρυθμούς. Εκείνη τη στιγμή άρχισε να σκοτεινιάζει και φάνηκαν πάνω στο βουνό μαύρα σύννεφα να κατηφορίζουν. Πέσαν κι οι πρώτες σταγόνες βροχής. Οι προβλέψεις της ΕΜΥ επιβεβαιωνόταν, θα 'χαμε καταιγίδες μετά το μεσημέρι. Οι πιο αγχωτικοί ταμάζεψαν και στριμώχθηκαν κάτω από τα υπόστεγα, ενώ οι πιο ψυχραιμοί, συνέχισαν να τρώνε ατάραχα. Γύρω από το τραπέζι του μάγειρα Βασίλη, μια ομάδα «βετεράνων» πανηγυράδων απολάμβαναν τους μεζέδες και σχολίαζε. «Αυτό που συμβαίνει σήμερα δεν είναι τίποτα. Πέρυσι, ο κατσιφόρας ήταν τόσο πυκνός που δεν έβλεπες το πιάτο σου για να φας». Η πανέμορφη αυτή λέξη, που στη Ναξιώτικη διάλεκτο σημαίνει ομίχλη, μου έφερε στο νου μια θεσπέσια περιγραφή του κατσιφόρα, από τον Μανώλη Γλέζο στο ανεπανάλητο βιβλίο του «Η συνείδηση της Πετραίας Γης».

«Ο κατσιφόρας χίμηξε, θειρό πολυπλόκαμο και σκέπασε με τη μαυρίλα του τ' Απεράθου. Το τύλιξε και το βρόχιασε στη θανατερή του σιωπή. Καταβρόχθισε σχήματα και χρώματα, σπίτσια και λούλουδα, δρόμους και καντούνια. Τ' αφάνισε όλα. Τα κατάπιε. Δεν έβλεπες τίποτε πια, ούτε τη μύτη σου».

Οι ψιχάλες δυνάμωσαν, με εμείς που όρεξη να φύγουμε, και μιας και δεν προσφερόταν ο καιρός για όργανα και μουσικές, πιάσαμε τη συζήτηση γι' αυτά.

Ο Μανώλης Χατζόπουλος, ο γνωστός βιολάτορας της Κωμιακής, είχε όρεξη για παλιές ιστορίες. «Ο καλύτερος μουσικός που 'βγαλε ποτέ η Νάξος, ήταν απο το χωριό μας, ο Θεοφάνης Παντελιάς. Γυρνώντας από την Μικρά Ασία που τανε και σαν στρατιώτης, έφερε όμορφους σκοπούς, αμανεδάκια. Είχε πιαστεί αιχμάλωτος, αλλά οι Τούρκοι δεν τον χαλάσαν γιατί σεβάστηκαν τη μουσική του. Κι όταν έπαιζε κατόπι στο σπίτι του, έβγαζε τέτοιες μαγικές μελωδίες που τα πουλιά του χωριού μαζευόταν στην κρεβατίνα της αυλής του για να τον ακούσουν! Αυτά μας τα έλεγε, ανάμεσα σ' άλλα πολλά, ο Μιχάλης Κονιτόπουλος, το Μωρό, που ήταν στην ηλικία του και τον γνώριζε και τον θαύμαζε» και συνεχίζοντας τις αφηγήσεις του Κονιτόπουλου, για τον Παντελιά που δυστυχώς χάθηκε μικρός το 1930, ο Μανώλης Χατζόπουλος συνεχίζει: «Μωρέ βιολί παίζουμε εμείς; ρώταγε ο Κονιτόπουλος για να δείξει πόσο πιο σπουδαίος απ' αυτούς ήταν ο Θεοφάνης. Η ναξιώτικη μουσική στριμώχθηκε πάνω στα δικά του ακούσματα».

Όλες αυτές τις μαρτυρίες ο Μανώλης Χατζόπουλος τις είχε αποκομίσει όταν στη δεκαετία του 1960 είχε συνεργαστεί με τον Μι-

χάλη Κονιτόπουλο, που απεβίωσε το 1973. Η συζήτηση για τη Ναξιώτικη μουσική ανάβει για τα καλά. Παρόντες μουσικοί, στιχουργοί, πανηγυράδες από σημαντικά χωριά της Νάξου, τον Κινύδαρο, το Φιλώτι, την Κωμιακή, την Κόρωνο, τ' Απεράθου, συζητούν, συμφωνούν, διαφωνούν και όλοι μαζί προσπαθούμε να βάλουμε μια τάξη, και βέβαια να επιλύσουμε και κείνο το ρημάδι, αρχικό μου ερώτημα, γιατί τελικά η ναξιώτικη ελληνική μουσική να έχει τόσο πολύ ταυτισθεί με τη μουσική της Νάξου. Δεν μπορώ βέβαια να ισχυριστώ ότι μια έντονη συζήτηση, που βάστηξε ώρες κάτω από την επίδραση ενός τέτοιου λουκούλιου γεύματος και ενός τέτοιου εξαίσιου ντόπιου κρασιού θα έβγαζε τίποτε επιστημονικά πορίσματα. Πιστεύω όμως ότι έθεσε, τουλάχιστον στο μυαλό μου, όταν καστάλαξαν σιγά-σιγά μέσα μου όλες οι συζητήσεις, κάποια σημαντικά δεδομένα για να ερμηνεύσω τα γεγονότα. Τολμώ να τα καταθέσω.

Η Νάξος ένα νησί με ζωή κυρίως ενδοχώρας, έχει κατοίκους που τους αρέσει πολύ να χορεύουν, να συνθέτουν στιχάκια, να τραγουδούν και να παίζουν μουσική. Για τους Ναξιώτες, λένε, ότι τον χορό τον μαθαίνουν στην κοιλιά της μάνας τους ή κατ' άλλη εκδοχή ότι πρώτα μαθαίνουν να χορεύουν και μετά να περπατούν. Και όταν χορεύουν, χορεύουν δαιμονισμένα και ακατάπαυστα.

Τα τραγούδια που συνθέτουν και τραγουδούν είναι τα λεγόμενα κοτσάκια, ποιήματα που αποτελούνται από δυο οκτασύλλαβους στίχους με ομοιοκαταληξία. Ας θυμηθούμε κάποιους γνωστούς:

Ώντε να πάμε 'κει που λες που κάνουν τα πουλιά φωλιές. Να σ'αγαπώ εντά 'θελα φουρτούνες να 'χω και μπελά. Με κοτσάκια φανερώνω της καρδούλας μου τον πόνο.

Κύριο χαρακτηριστικό των στιχουργών, στιχοπλόκων είναι ότι παρατηρώντας τους ανθρώπους ή ακούοντας κάποιες ιστορίες ή γεγονότα μπορούν τάχιστα να συνθέσουν πετυχημένα και εύστοχα κοτσάκια. Η δύναμη της απόλυτης μαεστρίας συμπίκνωσης λόγου. Παλιότερα ήταν φορές που μιλούσαν μεταξύ τους και χαιρετιούνταν με κοτσάκια. Εκεί βέβαια που η ευστοχία μετρούσε περισσότερο, ήταν στις παραγγελίες, στους χορούς, όπου το χάρταμα στους μουσικούς-τραγουδιστές ήταν ανάλογο του παινετικού στίχου προς τους χορευτές.

Όσον αφορά τη μουσική, στη Νάξο, όπως και στις υπόλοιπες Κυκλάδες, αλλά και στα περισσότερα νησιά του Αιγαίου (πλην του Βοριά και του Νότου που υπήρχε και η λύρα), μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα, τα κυρίως μουσικά όργανα ήταν οι τσαμπούνες και τα τουμτάκια. Στις τόσες Παγκυκλαδικές συναντήσεις των πνευστών οργάνων, που παρακολούθησα τα τελευταία χρόνια, εμπέδωσα καλά όλες τις σχετικές αναλύσεις – εξού και το σχετικό άρθρο μου «εγκώμιον τσαμπούνας» – αλλά και γνώρισα σπουδαίους Ναξιώτες τσαμπουνιέρηδες όπως

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΕΜΜ. ΝΙΚΟΛΑΚΗΣ

ΞΥΛΙΝΑ ΔΑΠΕΔΑ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΞΥΛΙΝΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΚΑΛΕΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΙΧΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ (ΡΑΜΠΟΤΕ)
Τηλ. 210-2930976, Κιν. 6973-229564

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ • ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ • ΚΑΥΣΟΞΥΛΑ ΝΑΞΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ • ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΨΥΓΕΙΟ

Μ. ΦΡΑΤΖΕΣΚΟΣ & ΥΙΟΙ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 8, ΓΑΛΑΤΣΙ - ΤΗΛ. 210-2918507
ΚΟΡΩΝΙΑ ΝΑΞΟΥ - ΤΗΛ. 22850-51142, ΚΙΝ. 6972-237242

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ Μ&Μ ΚΡΕΑΤΑ ΜΟΝΟ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΧΑΛΚΙΔΟΣ 10, ΠΑΤΗΣΙΑ, ΤΗΛ. 210-2531504

Τα σχολια(να) της «Κορωνίδας»

Πρέπει να στηρίζουμε το Σύλλογο με κάθε τρόπο

Τα 100 χρόνια από την ίδρυση του ιστορικού Συλλόγου μας έφθασαν. Ως γνωστόν, ο Σύλλογος ιδρύθηκε το 1911, ενώ το πρώτο Καταστατικό του καταχωρήθηκε στο Πρωτοδικείο Αθηνών το 1912.

Η ευθύνη όλων μας είναι μεγάλη και έχουμε χρέος να ενεργήσουμε άμεσα και αποτελεσματικά, προκειμένου οι επόμενοι μας να μας θυμούνται για ό,τι καλό κάναμε στο Σύλλογο και όχι για την νοσηρή αδιαφορία μας με τα αποτελέσματά της.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου κάνει έκκληση σε όλους τους συγχωριανούς νέους μας με τον ενθουσιασμό και την δημιουργικότητά τους και σε όλους όσοι μπορούν να βοηθήσουν για να γιορτάσουμε τα 100 χρόνια του Συλλόγου, όπως αξίζει στο χωριό μας την Κωμιακή. Οι πόρτες του Συλλόγου είναι ανοικτές για όλους ανεξαιρέτως τους συγχωριανούς και όλους όσοι αγαπάνε το Σύλλογο και το χωριό.

Μουντιάλ 2010

Το φετινό παγκόσμιο κύπελλο ποδοσφαίρου πραγματοποιήθηκε στη Δημοκρατία της Νότιας Αφρικής. Η συμμετοχή της Ελλάδας με το Γερμανό της είναι από μόνο του ένα θετικό γεγονός και ως σταθμό σε αυτό. Πολλά γράφονται και λέγονται και είναι αναμενόμενο. Από πολύ θετικά μέχρι άκρως αρνητικά. Ψήγματα αλήθειας ανιχνεύονται στα περισσότερα από αυτά. Σίγουρα το ποδόσφαιρο εδώ και αρκετά χρόνια έχει εξελιχθεί ταχύτατα και διαλυτικά σε πεδίο οικονομικών αντιπαράθεσεων, οικονομικών συμφερόντων με βαθύτερες προεκτάσεις. Όταν μιλάμε για εθνικές ομάδες και μεταξύ των αγώνων, σε συνθήκες εντεινόμενης και διευρυνόμενης παγκοσμιοποίησης, τότε το όλο σκηνικό αλλάζει. Έχει πράγματι μια μαγεία το χρώμα και η ιδιαιτερότητα των ομάδων όπως ξεδιπλώνονται μαζί με την τεχνική και το πάθος των ποδοσφαιριστών μέσα στα γήπεδα. Πολλά μπορεί να διδάξει αυτή η πραγματικότητα ακόμα και αλληγορικά ενεργώντας στη σκέψη και την ψυχή μας. Ακόμα και οι ήχοι από τις βουβουζέλες.

Η οικονομική κρίση

Αγωνιώδη ερωτηματικά μπορούν ακόμα να αναζητούν και για πόσο απαντήσεις ικανοποιητικές;

- Τι άλλο μπορούσαμε τελικά να περιμένουμε από την πολιτική που έχει αναγάγει χρόνια τώρα το τζόγο και την καταγγελία βασικά συστατικά της;
- Δεν πρέπει κάποιος αρμόδιος να μας εξηγήσει τι είναι άραγε αυτές οι «αγορές»; Αυτά τα δάνεια που καλούμαστε να χρυσοπληρώσουμε επιστρέφοντάς τα για ποιο σκοπό τα είχαμε πάρει; Ποια θα είναι η συνέχεια για όλους αυτούς τους άδικα και βίαια θιγόμενους μετά τα δύσκολα χρόνια και πόσα θα είναι αυτά; Μπορεί να περιμένει κανείς καλόπιστος καλύτερες προοπτικές από μέτρα που παραβιάζουν το δίκαιο, τη λογική, την ψυχή και την αλήθεια;
- Πώς μπορεί και για πόσο να γίνουν ανεκτές απόψεις θολές και ισοπεδωτικές όπως «όλοι φταίμε» και οι προβληματικοί συμψηφισμοί και οι αριθμητικές πράξεις στις ανθρώπινες σχέσεις;
- Πώς ο σημαντικότερος παράγοντας κάθε δραστηριότητας και της παραγωγικής διαδικασίας, ο άνθρωπος δη-

Γράφει ο Νίκος Χωριανόπουλος

λαδή, προδιαγράφεται μεθοδευμένα από κάθε μορφή στεγνό κερδοσκοπία και νομοθέτη, σε δευτερεύουσας χρήσης εργαλείο; Βίαια και αδιέξοδη προσπάθεια η επίθεση κατά της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Χρειάζεται να στοχασθούμε βαθιά και θαρραλέα αναζητώντας ονόματα, αιτίες και αφορμές τώρα που τα όνειρα κατηγορούνται ως ένοχα. Απαιτείται η γνώση και η σθεναρή και ακριβοδίκαιη εφαρμογή των συμπερασμάτων που θα βγάλουμε. Για να μη πισωγυρίζουμε με όλα τα οδυνηρά επακόλουθα. Όχι πια άλλο ψωροκωστεινισμό, όχι πια άλλο ραβεξυλωνισμό.

Τα χάλια τους τα μαύρα...

Συμβαίνει πολλές φορές, δυστυχώς, σε καθεστώς δημοκρατίας να εμφανίζονται «πολίτες» που δεν διαθέτουν τον ελάχιστο σεβασμό στις αρχές της δημοκρατίας και της ελευθερίας της επιλογής, να διεκδικούν θεσμοθετημένες δημοκρατικές εξουσίες, που νομομοποιούνται με τη λαϊκή ψήφο.

Αυτοί οι «κύριοι» εκμεταλλεύονται το έλλειμμα (αδυναμία), την αδιαφορία του «πολίτη θεατή» και θεμελιώνουν μια πορεία που οδηγεί στην μη τήρηση των νόμων, στην άρση της δημοκρατικής λειτουργίας, που τελικά τους οδηγεί στην παρανομία.

Η ιστορία είναι γεμάτη από τέτοιους **παράνομους**, οι οποίοι μάλιστα δεν στερούνται χαρισμάτων, επιδιώκοντας, με τον μανδύα της δημοκρατίας, δικά τους συμφέροντα. Κάτι πρέπει να γίνει.

Είναι **ντροπή** το ρουσφέτι, η συναλλαγή, η διαπλοκή και η ψηφοθηρία να είναι τα μόνα σημεία επαφής μεταξύ πολιτικής και λαού.

Είναι **ντροπή** να έχει γίνει τρόπος ζωής ο καθημερινός βιασμός της αξιοπρέπειάς μας και της νοημοσύνης μας.

Τέλος, ίσως να είναι **ντροπή** να ξοδεύομαστε στη γκρίνια και δεν περνάμε έστω στη διαδικασία του γιουχαΐσματος.

Περί μεταγραφών

Διαβάζουμε τελευταία στον Τύπο τα τεράστια ποσά που διατίθενται για τις μεταγραφές των αθλητών του **μπάσκετ** και του **ποδοσφαίρου** για την ισχυροποίηση των ομάδων, κυρίως του κέντρου. Κύριοι μεγαλομέτοχοι των ομάδων, ουδείς αμφιβάλλει ότι τα χρήματα είναι δικά σας και τα διαθέτετε όπου εσείς θέλετε, όπως επίσης ουδείς αμφιβάλλει ότι κατορθώσατε με τον ιδρώτα σας να γίνετε οι πλέον δυνατοί οικονομικοί παράγοντες του τόπου. Όμως αποτελεί πολύ μεγάλη **πρόκληση** για τον απλό λαό εν μέσω αυτής της μεγάλης οικονομικής κρίσης, **που του τα κόπασε όλα**, να ακούει ότι η μεταγραφή του τάδε стоίχισε **25 εκατ.** ευρώ και του δέινει **23 εκατ.** ευρώ για τρία χρόνια. Συμφωνούμε ότι σε μια μερίδα φανατικών φιλάθλων των ομάδων σας γίνεστε αρεστοί, αλλά πολύ **αντιπαθητικοί** για όλους **εμάς**.

Υπενθύμιση

Αγαπητοί συγχωριανοί, όλοι γνωρίζουμε τους δύσκολους καιρούς που ζούμε και πόσο δύσκολα αντιμετωπίζουμε όλοι μας την καθημερινότητα, μια καθημερινότητα που το Δ.Σ. πρέπει να αντιμετωπίσει για τη λειτουργικότητα του Συλλόγου. Πώς όμως είναι δυνατόν να λειτουργήσει ένας

Σύλλογος χωρίς την ενεργή παρουσία και οικονομική στήριξη των μελών του; Πώς επιβιώνει ο Σύλλογος; Πού βρίσκει τα χρήματα να πληρώνει τα απαραίτητα έξοδα λειτουργίας του, την έκδοση της εφημερίδας του και το κοινωνικό του έργο που χρόνια τώρα επιτελεί; Η απάντηση είναι ξεκάθαρη: τα έξοδα καλύπτουνται από όλους εμάς τους Κωμιακίτες.

Όμως η αλήθεια, αγαπητοί συγχωριανοί, είναι ότι τα φέρνουμε βόλτα πάρα πολύ δύσκολα και δεν είναι λίγες οι φορές που μέρος των εξόδων καλύφθηκε από το Δ.Σ. Ως γνωστόν, όλα αυτά τα χρόνια μόνοι μας αντιμετωπίζουμε τα ταίρια μας, «οριακά» βέβαια, και ποτέ δεν είχαμε «έξωθεν» στήριξη από κρατικούς φορείς.

Όλοι παίρνουμε την εφημερίδα πολλά χρόνια τώρα και είμαι σίγουρος ότι την διαβάζουμε μέχρι την τελευταία γραμμή, αν κρίνω από τις διαμαρτυρίες όταν δεν την λαμβάνουμε έγκαιρα και αν κρίνω επίσης ότι δεν ζητάει κανείς την διακοπή της αποστολής της. Όμως, αγαπητοί συγχωριανοί, αφού πρώτα ζητήσω συγγνώμη, θέλω να σας υπενθυμίσω να μην **ξεχνάτε τη συνδρομή σας**, αυτό το πολύ μικρό ποσό των 15 ευρώ το χρόνο για την εφημερίδα και το ποσό των 15 ευρώ για την **ετήσια συνδρομή** προς το Σύλλογο.

Υδρευση Κωμιακής

Εκατόν πενήντα μέτρα έχουν μείνει εδώ και αρκετά χρόνια για να ολοκληρωθεί η αλλαγή δικτύου ύδρευσης του χωριού. Το αρχικό υδρευτικό σύστημα αποτελούνταν από αμιαντοσωλήνες, οι οποίοι είναι ιδιαίτερα επιβλαβείς για την υγεία και τοποθετήθηκαν τη δεκαετία του '60. Τα τελευταία χρόνια έχει ξεκινήσει η αντικατάστασή τους από πλαστικούς σωλήνες, αφήνοντας όμως ανατηκαστά στατα αυτά τα 150 μέτρα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την εισχώρηση του νερού σε αυτούς τους ανθυγιεινούς σωλήνες για να σταλεί στα σπίτια κι αυτό καθιστά την ως τώρα αντικατάσταση σωλήνων τελείως ανώφελη. Παρ' όλα αυτά, ακόμα και μετά από την γνωστοποίηση του γεγονότος από τον πρόεδρο Μιχάλη Μυλωνά, δεν έχει γίνει καμία προσπάθεια από τότε για την αντικατάστασή τους. Θα πρέπει λοιπόν τόσο οι τεχνικές υπηρεσίες όσο και ο ίδιος ο δήμος να είναι πλέον ευαισθητοποιημένοι, γιατί πρόκειται για ένα θέμα υγείας των κατοίκων.

Αντώνης Αλιμπέρτης

Καθαριότητα στην Κωμιακή

Ακόμα μια χρονιά είδαμε την κατάσταση, όσον αφορά την καθαριότητα, να οδεύει προς το χειρότερο, τόσο για την Κωμιακή, όσο και γενικά την περιφέρεια της ορεινής Νάξου. Έγινε βέβαια μια προσπάθεια, στις αρχές Ιουλίου, να προσληφθεί άτομο για να καθαρίσει (την Κωμιακή και τον Απόλλωνα), όμως πρέπει να τονιστεί ότι τα χωριά πρέπει να είναι καθαρά και φροντισμένα καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και όχι μονάχα για δύο μήνες το καλοκαίρι!

Μήπως, κύριοι, δεν είναι σωστοί οι Κωμιακίτες, όσον αφορά τις χρηματικές τους υποχρεώσεις προς τον δήμο; Φυσικά και η απάντηση είναι ότι ανέκαθεν υπήρξαν σωστοί. Είστε λοιπόν υποχρεωμένοι κι εσείς να διατηρείτε τα χωριά καθαρά όλη την διάρκεια του χρόνου. Πρέπει να καταλάβετε ότι και οι κάτοικοι αυτών των χωριών έχουν δικαίωμα σε μια αξιοπρεπή ζωή.

Αντώνης Αλιμπέρτης

← τον Ψαροστέφανο από το Φιλώτι... Τα βιβλία και λαγούτα ήλθαν στη Νάξο τέλη του 1880 μέσω Σμύρνης. Με τις ακτές τις Μικράς Ασίας οι Ναξιώτες είχαν σχέσεις ιδιαίτερες γιατί εκεί μετανάστευαν οι μεν γυναικές να δουλέψουν ως τροφοί, «παραμάνες», οι δε άντρες εποχιακά, εργάτες στ' αμπελία ή σ' άλλες αγροτικές εργασίες. Ερχόμενοι πίσω στο νησί έφεραν μαζί τους όλους τους σκοπούς που γνώριζαν και αγάπησαν. Μέχρι τα μέσα του περασμένου αιώνα, οι Ναξιώτες μουσικοί είναι περιζήτητοι στα πανηγύρια του τόπου τους αλλά και στα γύρω νησιά όπου συχνά-πυκνά τους καλούσαν

να παίζουν.

Τομή στον πανελλήνια αναγνώριση του Ναξιωτικού τραγουδιού ήταν, όταν στα μέσα της δεκαετίας του 1950, ο διευθυντής του τμήματος παραδοσιακής μουσικής της Ελληνικής Ραδιοφωνίας, Σίμων Καρράς, ο σπουδαίος αυτός ερευνητής, προσκαλεί τον Μιχάλη Κονιτόπουλο, Δημήτρη Φυρογένη και κάποια στιγμή και την μικρή τότε Ειρήνη Κονιτοπούλου να τραγουδήσουν στον «Σταθμό». Από τότε οι εξελίξεις ήσαν ραγδαίες. Στις αρχές του 1960 οι Κονιτοπουλαίοι ηχογραφούν τους πρώτους δίσκους τους, 45 στροφών, ενώ ανατέλλει στο μουσικό στερέωμα το αστέρι

της Ειρήνης Κονιτοπούλου που τραγουδά τις μεγάλες επιτυχίες της, «το Αρμενάκι», «στον Αρτεμώνα», «Έλα να πάμε σ' ένα μέρος», «τον Μασουκά». «Έχει μια τέτοια έκταση στη φωνή της, η Ειρήνη και σε σκάσει να περιμένεις για το πότε θα σταματήσει και εκείνη να συνεχίζει», έλεγε χαριτολογώντας για την αδελφή του ο αδελφός της και μεγάλος μουσικός Γιώργος Κονιτόπουλος. Από τότε και επί μισό αιώνα οι μεγάλες μουσικές οικογένειες της Νάξου (Κονιτόπουλοι, Φυρογένηδες, Χατζόπουλοι, Κουκουλάρηδες, Μπαρδάνηδες, Λιαγούρηδες, Μπαρμπεράκηδες, Ζευγώ-

ληδες, Κορρέδες) κράτησαν ζωντανό το νησιώτικο τραγούδι, επιβάλλοντας τη μουσική τους ηγεμονία, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι κάποιοι σημερινοί απογόνοί τους, δεν έχουν παρασυρθεί από το κυνήγι της εμπορικότητας υποβαθμίζοντας αρκετές φορές το επίπεδο της μουσικής τους.

Τελειώνοντας την διήγηση αυτής της πρόσφατης επίσκεψής μου στη Νάξο, που αποδείχθηκε διπλά οφείλιμη, καθώς η απόλαυση όσων έζησα, δέθηκε με την επίλυση χρόνιων αποριών, αλλά και τη χαρά γνωριμίας τόσων πραγμάτων, θάταν παράλειψή μου να μην ευχαριστήσω την Κατερίνα Σιδερή, της ε-

πιτροπής Πολιτισμού του Δήμου Νάξου, που ήταν ο καθοδηγητής του οδοιπορικού μου, καθώς και την οικογένεια του κοινοτάρχη του Μιχάλη Μυλωνά για την ευγενική φιλοξενία στον δημοτικό ξενώνα της Κωμιακής.

Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Πίπτα για την άδεια δημοσίευσης του κειμένου αυτού. Την άνοιξη του 2011 θα εκδοθεί το νέο του βιβλίο, με τίτλο «Πανηγύρια στο Αιγαίο», το οποίο θα περιλαμβάνει πανηγύρια από 30 νησιά του Αρχιπελάγους και μέσα σε αυτά και το πανηγύρι της Κωμιακής.

(Αναδημοσίευση από το blog <http://simadiatouaigaiou.wordpress.com/>.)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

• Η οικογένεια του Θρύλου αυξήθηκε! Στις 11/7/10 η Φώφη Αντ. Λιανή και ο Χρήστος Γ. Αλιμπέρτης (του Χρηστοέργη) έφεραν στον κόσμο ένα υγιέστατο αγοράκι. Να τους ζήσει!

Βαπτίσεις

• Στην Χίλια Βρύση βάπτισαν το αγοράκι τους ο Ιωάννης Μιχ. Σουσούνης και η Σταμάτα Βιτζηλαίου και το ονόμασαν Μιχάλη.

Γάμοι

• Στις 3/07/10 ο Γερμάνος Σωτ. Μελισσοουργός και η Μαρία Ζερμαλιά παντρεύτηκαν στον Άγιο Προκόπη Νάξου, παρουσία πολλών εκλεκτών προσκεκλημένων. Μετά το μυστήριο ακολούθησε δεξίωση, με άφθονο φαγητό και κρασί, και μεγάλο γλέντι με τις δοξαριές του Νίκου Χατζόπουλου.

«Να μας ζήσει το ζευγάρι
Κι εκατό χρονών μακάρι.»

• Στον Άγιο Κωνσταντίνο της Κωμιακής έγινε ο γάμος του Στέφανου Δημ. Χωριανόπουλου και της Δέ-

σποινας Γκοβάτσου. Τους ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Θάνατοι

• Πέθανε στην Αθήνα, στις 15/5/10, σε ηλικία 90 ετών, ο Ιωάννης Νικηφ. Παρτσινέβελος (ο ράφτης) και κηδεύτηκε στο Νεκροταφείο του Κόκκινου Μύλου.

Μνημόσυνα

• Τελέστηκε 40ήμερο μνημόσυνο στις 20/6/10, στη μνήμη του Ιωάννη Νικηφ. Παρτσινέβελου (ράφτη), στον Ιερό Ναό Αγίου Λουκά Πατησίων.

Προσφορές

• Τα παιδιά του Ιωάννη Νικηφ. Παρτσινέβελου (ράφτη) προσέφεραν στη μνήμη του πατέρα τους 300 ευρώ στον Σύλλογο Κορωνίδας για ενίσχυση της εφημερίδας.

Ευχαριστήρια

• Η οικογένεια του Ιωάννη Νικηφ. Παρτσινέβελου (ράφτη) ευχαριστεί θερμά όλους όσοι συμπαραστάθηκαν στο βαρύτατο πένθος τους για το θάνατο του πολυαγαπημένου συζύγου, πατέρα, παππού και προπάππου.

Ο «Καλλικράτης» και η Νάξος

☞ *Συνέχεια από τη σελίδα 1*

τα βιώνουν και οι ίδιοι. Δεν είναι γνωστό αν έχουν αντιληφθεί τις αιτίες που τα προκάλεσαν. Πρέπει όμως αυτά να τα λάβουν σοβαρά υπόψη τους εκείνοι που θα κληθούν να αναλάβουν τις τύχες του νέου δήμου.

Είναι βέβαια ζητούμενο πώς ο νέος δήμος θα μπορέσει σε σύντομο χρονικό διάστημα να χαράξει μια εντελώς νέα πορεία ανάπτυξης της Νάξου, η οποία θα λαμβάνει υπόψη της τα πραγματικά δεδομένα ολόκληρου του νησιού, την σημερινή οικονομική κατάσταση, η οποία δεν μπορεί να αγνοηθεί και η οποία πλέον δείχνει εκείνο που δεν ήθελαν χρόνια τώρα να δουν οι παράγοντες του τουρισμού στη Νάξο, αλλά και οι διοικούντες τον δήμο κυρίως της Νάξου. Δείχνει με τρόπο μάλιστα σκληρό ότι ο τουρισμός έχει εξαντλήσει τα όριά του, ότι ως πηγή πλούτου έχει δώσει το 100% των δυνατοτήτων του. Δείχνει ότι έχουμε υπερβεί τα όρια αντοχής του νησιού, με κίνδυνο να έχουμε υποχώρηση και υποβάθμιση και αυτό πρέπει να εμποδιστεί, για να μην καταστραφεί ολοσχερώς αυτή η πλουτοπαραγωγική πηγή.

Με αυτό ως δεδομένο, θα πρέπει να σχεδιαστεί από δω και πέρα η ανάπτυξη και γι' αυτό επιβάλλεται να υπάρξει έγκαιρα στροφή της ανάπτυξης στο νησί και προς άλλες κατευθύνσεις, χωρίς φυσικά να εγκαταλειφθεί το κεφάλαιο τουρισμός, αντίθετα μπορεί και να ενισχυθεί, χωρίς να εξαντλείται και να «καίγεται» όπως συμβαίνει ήδη σήμερα.

Ο πολιτισμός είναι ένας ισχυρός πυλώνας ανάπτυξης ολόκληρου του νησιού, που συνδέεται στενά και με τον τουρισμό. Αλλά όταν μιλούμε για πολιτισμό, δεν μπορεί και δεν πρέπει να εννοούμε τις λεγόμενες «πολιτιστικές εκδηλώσεις» που στήνονται τους καλοκαιρινούς μήνες. Χρήσιμες είναι κι αυτές, αλλά ο πολιτισμός έχει να κάνει με τις αντίστοιχες υποδομές, με λειτουργίες μόνιμες και σταθερές στην πόλη και τα χωριά, με δραστηριότητες χαρακτηριστικά εκπαιδευτικού και διαχρονικού, με διάσωση και ανάδειξη των μνημείων, της ιστορίας, της παράδοσης. Ας δούμε σε ποια κατάσταση βρίσκονται ο Πύργος του Χειμάρρου, το λεγόμενο Βυζαντινό Πάρκο Τραγαίας, που δεν υπάρχει, αν και είναι πολύ εύκολο να δημιουργηθεί, ο εγκαταλειμμένος, αλλά πολύ σημαντικός χώρος του αρχαίου λατομείου του Απόλλωνα κλπ. Και ο νέος δήμος έχει χρέος να ασχοληθεί ουσιαστικά και δυναμικά με αυτό το αντικείμενο, έστω κι αν ένα κομμάτι του, εκείνο των μνημείων, ανήκει στις αρχαιολογικές υπηρεσίες.

Επιβάλλεται ο νέος δήμος ως διοίκηση να δημιουργήσει ειδική υπηρεσία πολιτισμού στελεχωμένη με προσωπικό με ανάλογες ειδικότητες (αρχαιολόγοι, δάσκαλοι παραδοσιακών χωρών και παραδοσιακών μουσικών οργάνων, συντηρητές μνημείων, έργων τέχνης, παλαιών εγγράφων κλπ.) και επί κεφαλής κατάλληλα

πρόσωπα, ικανά να σχεδιάσουν, να προγραμματίσουν, γνώστες της ιστορίας και του πολιτισμού της Νάξου.

Παράλληλα επιβάλλεται να ασχοληθεί ο νέος δήμος συστηματικά με την αναπαλαίωση και ανάδειξη των αρχαιοτήτων του νησιού, διαθέτοντας κονδύλια για το σκοπό αυτό, σε συνεργασία φυσικά με τις αρμόδιες αρχαιολογικές υπηρεσίες και με την εκκλησία.

Το επιστημονικό δυναμικό της Νάξου πρέπει να κινητοποιηθεί και να αξιοποιηθεί από τον Δήμο προς την κατεύθυνση της πολιτιστικής αναβάθμισης του νησιού. Ο θεσμός του Πανελληνίου Συνεδρίου «Η Νάξος διά μέσου των αιώνων», που οργανώνεται ανά 5ετία από τον εμπνευστή του ομότιμο καθηγητή του Πανεπιστημίου Γιάννη Προμπονά, πρέπει να περάσει κι αυτός στα χέρια του νέου Δήμου, ώστε να έχει την συνέχεια και την οργάνωση που επιβάλλεται.

Το κτίριο της πρώην Σχολής Ουρσουλινών, κόσμημα για το νησί, πρέπει να αποτελέσει το κέντρο του πολιτισμού για τη Νάξο, να γίνει ο πολιτιστικός φάρος του Αιγαίου, ένα πολιτιστικό κέντρο που θα είναι πόλος έλξης για το λαό, τη νεολαία, αλλά και για επιστήμονες, σπουδαστές, ερευνητές, Πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού κλπ.

Το Ιστορικό Αρχείο Νάξου, στην πραγματικότητα ένα δεύτερο μουσείο της ιστορίας του νησιού, που τώρα στεγάζεται στο κτίριο της Σχολής, πρέπει να ενισχυθεί

και να αναπτυχθεί, γιατί είναι σημαντικότερη εστία επιστημονικής και πολιτιστικής δραστηριότητας. Ίσως πρέπει ο δήμος να επιδιώξει να περάσει στην αρμοδιότητά του αυτός ο θεσμός, που σήμερα υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας.

Αλλά και οι υπάρχουσες ελάχιστες πολιτιστικές υποδομές σε μερικά χωριά πρέπει, στα πλαίσια της αυτονομίας τους, να ενταχθούν στον γενικότερο πολιτιστικό σχεδιασμό του Δήμου, ώστε να στηριχθούν και να αναπτυχθούν μέσα από ένα κεντρικό συντονισμό.

Ο τομέας των βιβλιοθηκών, πρέπει να οργανωθεί και να ενισχυθεί, έτσι ώστε κάθε χωριό να αποκτήσει τη δική του βιβλιοθήκη. Το ναζιώτικο βιβλίο πρέπει να ενισχυθεί και να προωθηθεί, όπως και ο λαϊκός πολιτισμός, ο οποίος αποτελεί σπουδαίο κεφάλαιο για την προβολή του νησιού στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Δεν είναι δυνατό στην Χώρα να μην υπάρχει ένα καλό λαογραφικό μουσείο σε ένα νησί που έχει τόσο μεγάλο και πλούσιο λαϊκό πολιτισμό.

Όλα αυτά και πολλά άλλα μπορούν χωρίς μεγάλες δαπάνες, αλλά περισσότερο με θέληση και ευαισθησία, να προωθηθούν στα πλαίσια του νέου δήμου και είναι βέβαιο ότι οι ναζιώτες επιστήμονες και οι πνευματικοί άνθρωποι θα δώσουν το παρόν τους, όταν κληθούν από τη νέα δημοτική αρχή, να υπηρετήσουν αυτή τη νέα πολιτιστική πολιτική.

ΣΤΥΛ. & ΣΤΕΦ. ΚΕΡΑΜΙΩΤΗΣ ΕΜΜ. ΑΛΙΜΠΕΡΤΗΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΡΕΑΣ 12, ΓΑΛΑΤΣΙ - ΤΗΛ. 210-2223851, FAX 210-2223905

KIN. 6944-3988834 - 6977-322410

ΕΘΝΙΚΗ Η ΠΡΩΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ Ι. ΚΑΤΣΑΡΙΔΗΣ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΗΝΙΟΧΟΥ 6, - 111 64 ΓΑΛΑΤΣΙ

ΤΗΛ. 210-2923170, 210-2922491 - FAX 210-2923170 - KIN. 6976-787243

ΑΕΕΓΑ «ΕΘΝΙΚΗ» - ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΛΙΜΠΕΡΤΗΣ (του Χρηστοέργη)

ΨΥΚΤΙΚΟΣ

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ, ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ
ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΩΝ

Τηλ. 210-2923763, Κιν. 6942-635546

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΧΩΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΛΑΧΟΕΡΓΗΣ

ΝΑΞΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΓΕΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
ΥΛΙΚΑ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ ΜΕ ΓΕΡΑΝΟ

ΓΑΛΑΤΣΙ: ΝΑΞΟΥ 21

ΤΗΛ. 210-2933023 - ΚΙΝ. 6977-437183

ΚΩΜΙΑΚΗ ΝΑΞΟΥ, ΤΗΛ. 22850-52217

ΜΑΝΘΟΣ ΣΤΕΡΓΙΩΤΗΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ - VIDEO

Καραϊσκάκη 9, Γαλάτσι, Τ.Κ. 111 46

Τηλ. 210-2919706, Fax 210-2914957, Κιν. 6972-836293

e-mail: manthosphoto@gmail.com

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ

ΚΗΔΕΙΕΣ - ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ - ΣΤΕΦΑΝΙΑ - ΤΑΞΙΔΙΑ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΕΡΑΜΙΩΤΗ & ΥΙΟΥ

Ηρακλείου 28, Γαλάτσι

Τηλ. 210-2910582, 210-2131706, Κιν. 6977-416023

ΑΝΟΙΚΤΑ ΚΑΘ' ΟΛΟ ΤΟ 24ΩΡΟ

ΣΙΚΑΛΙΔΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

ΑΓΟΡΕΣ - ΠΩΛΗΣΕΙΣ

ΑΝΤ/ΧΕΣ - ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ

ΚΕΑΣ 8 - ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΟΛΙΑΤΣΟΥ, ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 210-2116810-11, FAX 210-2116811, ΚΙΝ. 6977-579705

Ωραία χρόνια... παιδικά

Γράφει η νηπιαγωγός
Μαρία Ν. Χωριανοπούλου

Τυχερός όποιος, στα μικράτα του χρόνια έχει ένα μέρος να πάει το καλοκαίρι, μια γιαγιά και έναν παππού να τον καλοπιάσει, ένα ολόκληρο χωριό για να παίξει, πολλά παιδιά να κάνει παρέα, πρόσφορο έδαφος για «διαολιές». Ήμουν και είμαι μία απ' αυτές, χωρίς το τρέξιμο, τώρα που μεγάλωσα, ίσως με κάποιες σκανταλιές ακόμα, έτσι για να σπάει λίγο τη ρουτίνα, να γίνωμαι για πολύ λίγο πάλι παιδί.

Θυμάμαι που μας φόρτωναν σ' ένα καράβι με την επίβλεψη κάποιου συγγενή και μετά κατευθείαν το λεωφορείο για Κωμιακή. Καθισμένοι στα σκαλάκια με τον αδερφό μου, κοιμόμασταν πάνω στα γόνατά μας παρ' όλο το κουδούνισμα του τοπικού ΚΤΕΛ. Τότε πέρανε απ' όλα τα χωριά και έφτανε η ώρα για έναν πλήρη ύπνο. Τρέχοντας και με ποδοβολητό περνούσαμε το κατώφλι του καφενείου για να δει η γιαγιά ότι φτάσαμε. Είχε έτοιμο φαγητό και πατάτες στο γκάτζι. Τραχανές απ' έξω, μαλακές μέσα. Από τότε έχω να φάω τέτοιες πατάτες. Όταν ήταν και ο παππούς, η καλύτερή μας. Το πρώτο που τρώγαμε ήταν παγωτό. Η μάνα μου, του 'λεγε ένα απλό: «μπάμπα», για επίπληξη. Ήξερε ότι δεν θ' ακουστεί... «Φιλίτσα, άσ' τα παιδιά να φάνε ό,τι θέλουν», και μεις θέλαμε τον πιο μεγάλο πύραυλο. Έδινε σ' όλα τα

παιδιά κατιτίς ο Γληγορογιώργης. Πάντα έφευγε με τσίχλες, καραμέλες ή γλειφιτζούρια στην τσέπη κάθε πιτσιρίκι που έμπαινε στο μαγαζί. Εμείς ακόμα πιο τυχεροί, φεύγαμε με κουτιά ολόκληρα για Αθήνα...

Θυμάμαι να ανακατεύομαστε με τα άλλα παιδιά του χωριού και να χάνομαστε ώρες ολόκληρες. Να πηδάμε τις ταράτσες έτσι για παιχνίδι – ο Θεός μας φύλαξε –, να βάζουμε τις κότες πάνω στις κατσίκες για να δούμε αντιδράσεις. Και το μεσημέρι που μας έβαζαν για ύπνο, να το σκάμε, να κλειδώνουμε καλά την πόρτα, «για να μην μας ενοχλήσει κανείς που κοιμόμαστε», και να ανεβαίνουμε κατά το σχολειό ή στις θειάς μου της Μαρίας να καταβρέσουμε με το Μίχο τις κότες, να βάλουμε πάνω στο Γιώργο κατσαρόλια ενώ κοιμάται, περιμένοντας ώρες να γυρίσει και να αδειάσουν όλα κάτω. Ήταν όμως ξύπνιος τις πιο πολλές φορές και λίγες μόνο μας έκανε το χατίρι. Έκανε πως τρόμαζε και τρέχαμε έξω σκασμένοι στα γέλια. Τις ιστορίες του χωριού και τις πλάκες που έκαναν ακόμα και οι μεγάλοι. Τα θεατρικά και τα παιχνίδια στην αυλή της εκκλησίας. Τη γιαγιά να βγαίνει στην ταράτσα να μας φωνάζει να γυρίσουμε και τον αδερφό μου να μπροβαίνει και να της λέει «μόλις έφυγαν». Θυμάμαι τα γλέντια στο καφενείο του παππού, που κράταγαν τις πόρτες για να ετοιμαστούν όλα και μόλις άνοιγαν, ήταν σαν έφοδο να πάρουμε τη Πόλη. Τα βιολιά

πάνω σε μια μικρή ξύλινη εξέδρα να παίζουν όλο το βράδυ. Τα κεράσματα με τις μπίρες και τις καραμέλες μαζί με τις χαρτοπετσέτες στον αέρα. Το τρέξιμο να τους εξυπηρετήσουν όλους και εμάς μες στα πόδια τους να φάγουμε τις καραμέλες στο πάτωμα. Ούτε τότε φώναζε ο παππούς. Μας έδινε τη σακούλα για να μην μας πατήσουν εκείνοι που χόρευαν, όχι για να μας ξεφορτωθεί. Θυμάμαι να μας βάζουν για ύπνο και να ακούω τα ποδοβολητά απ' τους μερακλωμένους χωριανούς στο ταβάνι με τις ξύλινα δοκάρια από πάνω μου. Και όλο έλεγα, τώρα θα πέσει και θα συνεχίσουν το χορό πάνω στο κρεβάτι μου.

Θυμάμαι τη ξενοιασιά και τον κόμο που γέμιζε κάθε καλοκαίρι και Πάσχα. Τη μυρωδιά απ' τα ξερά φρύγανα, αλλά και το πώς μύριζαν οι σόμπες το χειμώνα, ανακατωμένη με το βρεγμένο χώμα. Τι θα πει, να μην ανησυχεί κανείς για σένα. Να ξέρουν όμως το καθετί που έχεις κάνει κάθε δευτερόλεπτο της μέρας. Να σε σταματάνε για να σε ρωτήσουν ποιανού είσαι. Το ψαχούλεμα στην αποθήκη της γιαγιάς όποτε μας έστελναν να φέρουμε μπίρες και κόκα κόλες, και τις δικαιολογίες για να μην πάμε στον Αϊ-Γιώργη τα σκουπίδια.

Θυμάμαι το χωριό να σφύζει από ζωή. Τώρα λίγο πιο λίγο. Πιο ήσυχoi. Μπορεί το ίδιο παραδοσιακό. Όχι πολύ αλλιώς. Και γω λίγο πιο μεγάλη...

παλιά φωτογραφία

Σε μεγάλη ηλικία ο Μιχ. Χωριανόπουλος (Πατατομιάλης) με τη γυναίκα του την Τασία (του Ν. Λεβογιάννη) Μαούλη. Παντρεύτηκαν το 1925 και τους χώρισε ο θάνατος το 1988, μετά από 63 χρόνια.

Παντρείες

Η αναπαράσταση του Κωμιακίτικου γάμου, πραγματοποιήθηκε επιτυχώς από τα παιδιά του Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου Κωμιακής. Οι εκπαιδευτικοί εντυπωσιάσαν τους θεατές, καθώς οργάνωσαν την παράσταση αυτή, έχοντας προσέξει το καθετί. Ειδικότερα, η σκληρή προσπάθεια που κατέβαλαν, φάνηκε, μιας και τα πολυδαίδαλα σκηνικά τα είχαν κατασκευάσει μόνοι τους. Επίσης, προσπάθησαν να παρέχουν στα παιδιά την τελευταία λέξη της τεχνολογίας (όπως προβολείς, ηχοσυστήματα και μικρόφωνα) για την διευκόλυνσή τους. Αξίζει να σημειωθεί, πως και οι δύο εκπαιδευτικοί κατάγονται από τη Νάξο: ο Νίκος Βιτζηλαίος (ο διευθυντής) από το Σκαδό και ο Νίκος Ξενικοδάκης από το Αγερασί, ενώ η νηπιαγωγός, Βάσω Ντότα, κατάγεται από τη Λάρισα.

Οι θεατές έμειναν κατάπληκτοι από το θέαμα, αφού οι μαθητές είχαν μπει στο ρόλο τους για τα καλά! Χαρακτηριστικά τους έκανε να ξεχωρίσουν, η άπταιστη ομιλία της Κωμιακίτικης διαλέκτου, καθώς επίσης και η ενδυμασία

τους, αφού φορούσαν την παραδοσιακή στολή της Κωμιακής. Επιπρόσθετα, περισσότερο κέφι έδωσε η ορχήστρα που ήταν καλεσμένη, με σκοπό την ψυχαγωγία του κόσμου. Βέβαια, πρέπει να πούμε πως και τα παιδιά έδωσαν τον καλύτερό τους εαυτό, για να βγάλουν το αποτέλεσμα που όλοι απολαύσαμε, με τη βοήθεια βέβαια των συγγενών τους, οι οποίοι έπαιξαν καθοριστικό ρόλο, τόσο στην ενθάρρυνση των συγγενών τους, όσο και στην βοήθεια εκμάθησης της Κωμιακίτικης διαλέκτου.

Τέλος, θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε ότι οι δάσκαλοι έδωσαν ένα παράδειγμα συνεργασίας, οργάνωσης και αφοσίωσης, μα πάνω απ' όλα κατέβαλαν και μεράκι γι' αυτό το αποτέλεσμα και αξίζουν τα συγχαρητήρια όλων μας! Μακάρι και τα επόμενα χρόνια να υπάρχουν τόσο δημιουργικοί δάσκαλοι και παιδιά όσο και φέτος!

Θερμά συγχαρητήρια στα παιδιά, τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και τους χορηγούς για το αξιόλογο θέαμα που προσέφεραν!
Αντωνία Φραγκοπούλου

Χρονολόγιο ΚΩΜΙΑΚΗΣ

☞ Συνέχεια από τη σελ. 3

γίου, ο **Μήτσος Λεβογιάννης**, που γεννήθηκε στην Κωμιακή, ηγετικό στέλεχος του ΚΚΕ, αντιστασιακός και Ακροναυπιώτης. Είχε καταδικαστεί τετράκις σε θάνατο μαζί με 25 ακόμη στελέχη της κομματικής οργάνωσης του ΚΚΕ στη Θεσσαλονίκη, της οποίας ήταν επικεφαλής.

1956/30 Ιουνίου: Διατίθεται πίστωση 1.500.000 δραχμών για την κατασκευή δικτύου ηλεκτροδότησης από τη Χώρα μέχρι την Κωμιακή.

1963/Ιούνιος: Εκδίδεται το «**Μηνιαίο Δελτίον Ειδήσεων**» του Συλλόγου Κορωνίδος Νάξου. Το περιεχόμενό του είναι πληροφοριακό και αναφέρεται στις δραστηριότητες του Συλλόγου, στα προβλήματα της περιοχής Κωμιακής-Απόλλωνα και στα έργα που εκτελούνται εκεί. Τα μέλη του Συλλόγου το ονομάζουν «εφημερίδα». Εκδίδεται πολυγραφημένο σε μέγεθος Α4. Συντάκτης του Δελτίου είναι ο Κων/νος Γ. Κορρές, απόστρατος αξιωματικός. Από την επιβολή της δικτατορίας και μετά στην κεφαλίδα της 1ης σελίδας πάνω από τον τίτλο αναγράφονται ρήσεις του δικτάτορα Γ. Παπαδόπουλου, δίκην γνωμικών. Από το 1965 το «εφημερίδα» γίνεται διμηνιαίο για οικονομικούς λόγους και κυκλοφορεί μέχρι τις αρχές του 1972, οπότε εκδίδεται η εφημερίδα «Κορωνίς Νάξου» από συντακτική επιτροπή, διορισμένη από το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου.

1963/Ιούνιος: Διακόπηκαν οι εργασίες κατασκευής του κυματοθραύστη του Απόλλωνα ελλείψει πιστώσεων.

1964: Το έργο της κατασκευής του λιμενοβραχίονα του Απόλλωνα σταμάτησε και αυτός παραμένει ημιτελής, παρ' όλο ότι διατέθηκαν για την κατασκευή του 600.000 δραχμές. Η πίστωση αυτή σπαταλήθηκε άσκοπα, το έργο δεν αποπερατώθηκε και κινδυνεύει να καταστραφεί. Οι κάτοικοι και οι φο-

ρείς της Κωμιακής ζητούν να διατεθεί νέα πίστωση για την αποπεράτωση του έργου.

1966: Η Κοινότητα Κωμιακής, με υπόμνημά της προς τον Πρωθυπουργό, τους Υπουργούς, τους βουλευτές κ.λπ. ζητεί τη διάθεση των απαιτούμενων πιστώσεων για τη διάνοιξη του δρόμου Εγκαρών-Απόλλωνα. Το υπόμνημα υπογράφεται και από 924 κατοίκους της Κωμιακής και παραθέτονται σ' αυτό ενδιαφέροντα οικονομικά στοιχεία για την περιοχή. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι: 1) Στη θέση Ντενούρανος της Φανερωμένης υπάρχει σιδηρομετάλλευμα άριστης ποιότητας, περιεκτικότητας 80% (υπάρχει σχετική μελέτη της εταιρίας Σκαλιστήρη). 2) Στη θέση Μαμροπεράμα στην Αγιά, κοντά στη θάλασσα υπάρχει μάρμαρο άριστης ποιότητας. 4) Στη θέση Σκάλα της περιοχής Αγιάς υπάρχει τακλ. 5) Στη θέση Σταυρί-Εδώνησος υπάρχει μεγάλη ποσότητα σμύριδας. 6) Επισημαίνεται τέλος ότι με την κατασκευή του δρόμου θα αξιοποιηθεί και τουριστικά αυτή η περιοχή.

1966: Μηχανικοί της ΔΕΗ επισκέπτονται τον Απόλλωνα για τη σύνταξη μελέτης ηλεκτροδότησης του οικισμού.

1967/6 Ιουνίου: Εκδίδεται τελικά η άδεια καταδάφησης της ερειπωμένης εκκλησίας του Απόλλωνα. Η γραφική εκκλησόυλα καταδικάζεται αμέσως. Ήταν ήδη καταδικασμένη, αφού είχε χτιστεί γύρω απ' αυτήν η καινούρια.

1968: Αρχίζουν οι εργασίες ηλεκτροδότησης του Απόλλωνα.

1971/Ιούνιος: Η πρώτη συσκευή τηλεόρασης φθάνει στην Κωμιακή και τοποθετείται σε καφενείο του χωριού.

1972/11 Ιουνίου: Εγκαινιάστηκε στην Απειράνθο η Έκθεση Χειροτεχνίας των μαθητών των δημοτικών σχολείων της Νάξου με 1.400 έργα. Από αυτά βραβεύτηκαν 30. Το πρώτο βραβείο απονεμήθηκε στο μαθητή **Στάθη Βασ. Φατούρο** του Δημοτικού Σχολείου Κωμια-

κής, για ξυλόγλυπτο έργο του.

1973: Σε κύριο άρθρο της η εφημερίδα «Κορωνίς Νάξου» επισημαίνει την επιτακτική ανάγκη δημιουργίας στην Αθήνα «Ένωσης Ναξίων» από όλους του Ναξιότικους Συλλόγους. Το άρθρο έχει γράψει εκ μέρους της Συντακτικής Επιτροπής ο Ν.Ι. Λεβογιάννης.

1973: Από την 1η Ιουνίου άρχισαν καθημερινά δρομολόγια του ΚΤΕΛ Νάξου από τη Χώρα μέχρι τον Απόλλωνα.

1973: Η μικρή τυφλή τραγουδίστρια **Κατερίνα Ν. Κορρέ** κυκλοφόρησε τον πρώτο της δίσκο.

1978: Κυκλοφορεί το βιβλίο «**Επιστροφή στις ρίζες**» του Συλλόγου Κορωνίδας, που επιμελήθηκε ο φιλόλογος Ν.Ι. Λεβογιάννης. Το βιβλίο αυτό περιέχει δημοτικά τραγούδια, ήθη και έθιμα από την Κωμιακή και μια ποιητική ανθολογία από ποιήματα Κωμιακίων που δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα «Κορωνίδα».

1978: Προχωρούν με γοργό ρυθμό οι εργασίες κατασκευής της αίθουσας του Πνευματικού Κέντρου Κωμιακής στο χώρο κάτω από το προαύλιο της Θεοσκεπάστης, όπου υπήρχαν παλιά ερειπωμένα κελιά. Στην κατασκευή της αίθουσας πρωτοστατεί ο παπάς του χωριού Γιώργης Προμπονάς.

1989/Ιούνιος: Μεγάλη πυρκαϊά που ξέσπασε στην βόρεια Νάξο αποτέφρωσε μεγάλες δασικές και θαμνώδεις εκτάσεις, καθώς και καλλιέργησιμα κτήματα στην περιοχή Αγία-Μέλινος-Μόνους.

1993: Ξεκίνησε η κατασκευή πρωτογενούς βιολογικού καθαρισμού του Απόλλωνα σε θέση μέσα στη θάλασσα (Λογγός) και χωρίς τις απαιτούμενες αδειοδοτήσεις με τα γνωστά ως σήμερα αποτελέσματα.

2003/30 Ιουνίου: Εγκαινιάζεται ο ναός των Αγίων Αποστόλων πάνω από τη γέφυρα που πνήγχαν οι 13 εργάτες στις 4.9.1958. Ο ναός χτίστηκε με δαπάνες του Συλλόγου Κορωνίδας Νάξου στη μνήμη των 13 αδικοχημένων εργατών.

Η Πατριαρχική Ψαλτική Παράδοση και ο Ιάκωβος Ναυπλιώτης

Της μακραίωνης και όντως ασύγκριτης Πατριαρχικής Ψαλτικής Παραδόσεως επιφανής και πρωτοκορονοποιός εκπρόσωπος κατά τις πρώτες δεκαετίες του εικοστού αιώνα υπήρξε ο Άρχων Πρωτοψάλτης **Ιάκωβος Ναυπλιώτης**, ο οποίος επί εξήντα ολόκληρα χρόνια ελάμπυρε τα πατριαρχικά Αναλόγια, με την υπέρροχη φωνή του και την παράμιλλη μουσικότητά του.

Ο Ιάκωβος Ναυπλιώτης γεννήθηκε στη Νάξο το 1864, αλλά το 1870 η οικογένειά του εγκαταστάθηκε στην Κωνσταντινούπολη. Μαθητής ακόμη του Δημοτικού Σχολείου προσελήφθη ως Κανονάρχος στον Ιερό Ναό του Σωτήρος Χριστού στο Γαλατά. Η εξαιρετική καλλιφωνία του και η επίδοσή του στην ψαλτική τέχνη του εξασφάλισαν την προστασία του Πατριάρχου Ιωακείμ Γ', ο οποίος τον προσέλαβε ως Κανονάρχο του Λαμπαδαρίου του πανσέπτου Πατριαρχικού Ναού, Νικολάου Στογιάννη, που την εποχή εκείνη ήταν ο αυθεντικότερος εκφραστής της πατριαρχικής ψαλτικής παραδόσεως.

Στον πατριαρχικό ναό ο Ιάκωβος Ναυπλιώτης διήνυσε όλα τα στάδια της ιεροψαλτικής ιεραρχίας. Το 1882 προήχθη σε δεύτερο Δομέστικο, το 1888 σε πρώτο Δομέστικο, το 1905 έγινε Λαμπαδάριος και το 1911 Άρχων Πρωτοψάλτης με χειροθεσία του Πατριάρχου Ιωακείμ Γ'. Ο Ιάκωβος, ο οποίος δικαίως ονομάστηκε μεγαλοπρεπής για την αρχοντική και επιβλητική ψαλμωδία του, ήταν προικισμένος με ωραία, εξαιρετικής ποιότητας μεταλλική, δυνατή και εύτροφη φωνή.

Η επί πολλές δεκαετίες μαθητεία του κοντά στον αυστηρό τηρητή της πατριαρχικής τάξεως και του πατριαρχικού ύφους Λαμπαδάριο Νικόλαο Στογιάννη και τον μουσικότατο Άρχοντα Πρωτοψάλτη Γεώργιο Βιολάκη του έδωσαν τη δυνατότητα να γίνει κάτοχος όλου του εύρους της ψαλτικής τέχνης και να εξελχθεί σε πρωτοψάλτη πρώτου μεγέθους, εφάμιλλο των μεγάλων πρωτοψαλτών και των ονομαστών Μαϊστόρων της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας.

Ο Ιάκωβος ήταν αντιπροσωπευτικός τύπος της πατριαρχικής αρχοντικής μεγαλοπρέπειας. Όταν ανέλαβε την πρωτοψαλτεία ο πατριαρχικός ναός εγνώρισε μια από τις λαμπρότερες περιόδους του, διότι οι μουσικοί χοροί απαρτίζονταν από πεπειραμένους μουσικούς. Λαμπαδάριος ήταν ο μελωδικότατος Κων/νος Κλάββας, πρώτος Δομέστικος ο Δημήτριος Φωκαεύς και δεύτερος Δομέστικος ο Κων/νος Πρίγγος.

Όταν όμως αργότερα αποχώρησαν από τα πατριαρχικά αναλόγια οι ως άνω έμπειροι μουσικοί, οι οποίοι είχαν μαθητεύσει για πολλά χρόνια στο πατριαρχικό μουσικό περιβάλλον και η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία απογυμνώθηκε από τα στελέχη της ψαλτικής της παρα-

δόσεως, τότε ο Πρωτοψάλτης Ιάκωβος ανέλαβε μόνος του όλο το βάρος της διδασκαλίας και της κατάρτισεως των νεοπροσληθέντων για την επάνδρωση των πατριαρχικών αναλογίων ψαλτών. Την εποχή εκείνη είχαν μεγάλη διάδοση ακόμη και στην Κωνσταντινούπολη οι ευρωπαϊκού τύπου πολυφωνικές εναρμονίσεις της βυζαντινής μουσικής και αρκετοί, ακόμη και διακεκριμένοι ιεροψάλτες, είχαν αποδεχθεί τις ανακόλουθες και ατελέσφορες εκσυγχρονιστικές τάσεις.

Ο Ιάκωβος Ναυπλιώτης εξακολούθησε ακλόνητος και ανεπηρέαστος να διδάσκει στους νεότερους τα παλαιά μελωδήματα, τα αυθεντικά και σεμνά και της εκκλησιαστικής ιεροπρέπειας υπέρροχα υποδείγματα

Το 1894 εξέδωσε την ΦΟΡΜΙΓΓΑ, «ἤτοι Συλλογὴν καὶ Ὠδῶν, τῶν μὲν μετενεχθέντων ἐκ τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς γραφῆς εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἔκκλησιαστικὴν, τῶν δὲ πρωτοτύπων ὄλως πρὸς χρῆσιν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων καὶ παντὸς φιλομούσου». Στις τελευταίες σελίδες καταχωρίζονται τα αρχαία Λειτουργικά σε ἴχο πλάγιο του τετάρτου «διορθωθέντα παρὰ Ἰακώβου Ἀ' Δομεστίκου» και ένα Ἀξιὸν Ἐσθιν σε ἴχο πλάγιο του πρώτου μελοποιηθέντα παρὰ του ἰδίου.

Το 1899 εξέδόθη εκ του Πατριαρχικού Τυπογραφείου το Δοξαστάριον του Πέτρου Πελοποννησίου «ἐξηγηθὲν πιστῶς ἐκ τῆς ἀρχαίας εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γραφὴν τοῦ Πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Γεωργίου Βιολάκη, τοῦ ἀρχαίου μέλους ἀδιαφθόρου διαφυλαχθέντος». Η επιμέλεια της εκδόσεως ανατέθηκε στον Ιάκωβο Ναυπλιώτη και τον Κων/νο Κλάββα, που την εποχή εκείνη κατείχαν τις θέσεις του πρώτου και δεύτερου πατριαρχικού Δομεστίκου αντίστοιχα.

Ο Ιάκωβος εδίδαξε τη βυζαντινή μουσική στη Σχολή του εν τοις Πατριαρχείοις εδρευόντος Εκκλησιαστικού Συλλόγου, στο Ζάππειο και στο Ιωακείμιο Παρθεναγωγείο, στη Μεγάλη του Γένους Σχολή, στη Θεολογική Σχολή της Χάλκας, αλλά και κατ' οίκον. Το 1900 παρουσίασε την «περὶ Ἀρaboπερσικῆς μουσικῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἡμετέραν ἔκκλησιαστικὴν μελέτην τοῦ Πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Παναγιώτου Χαλάτζογλου», προτάξας και κατάλληλα προλεγόμενα και το επόμενο έτος το «εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνὸν ἀποδιδόμενον θεωρητικὸν μετὰ προλεγομένων».

Ο φιλόμουσος και προβλεπτικός Οικουμενικός Πατριάρχης Γερμανός Ε' παρεκίνησε τον Ιάκωβο Ναυπλιώτη να φωνογραφήσει μια σειρά βυζαντινῶν ὕμνων, οὕτως ὥστε να διασωθεῖ το ἀπαράμιλλο πατριαρχικό ὕφος της ψαλμωδίας, το οποίο διακρίνεται για την αυστηρότητα και την καθαρότητα των με-

λωδικῶν σχημάτων, την πειθαρχία της ρυθμικής νομοτελείας και της χρονικής αγωγῆς, αλλά και την απλότητα και τη μεγαλοπρέπεια της εκφραστικής αποδόσεως.

Επιλογές των ηχογραφήσεων του Ιακώβου Ναυπλιώτου επανεξέδωσαν το 1999 ο Πρωτοψάλτης της Ιεράς Αρχιεπισκοπῆς Κρήτης κ. Ιωάννης Δαμαρλάκης, τρία SD με την ευλογία του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου Α' και ενημερωτικά σχήματα του Πρωτοπρεσβυτέρου π. Σερραφείμ Φαράσσογλου και του Πρωτοψάλτη κ. Ι. Δαμαρλάκη, το 2002 ο Σύνοδος Φίλων Μουσικῆς «Θεοτόκος» ένα SD και το 2003 ο Μουσικός Πέτρος Ταμπούρης ένα SD. Το Δεκέμβριο του 2008 ο Σύνοδος Μουσικοφίλων Πέρα εξέδωσε, με τη χορηγία του κ. Νικολάου Μάνου, ένα λεύκωμα πέντε οπτικῶν δίσκων (SD) με τρίγλωσσο (ελληνικό, αγγλικό και τουρκικό συνοδευτικό φυλλάδιο), στο οποίο καταχωρίζονται η ευλογία του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου Α', χαριετισμός του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πέργης κ.κ. Ευαγγέλου, σημείωμα του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Μουσικοφίλων Πέρα, Δοκίμια για τη βυζαντινή μουσική, το πατριαρχικό ὕφος της Μεγάλης Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως, βιογραφία του Ιακώβου Ναυπλιώτου, παρατηρήσεις και σχόλια για τις ηχογραφήσεις του, Μουσικό παράρτημα και Επιλεγόμενα από τον Άρχοντα Ὑμνωδὸ τῆς Αγίας Μεγάλης του Χριστοῦ Εκκλησίας, Καθηγητὴ Πανεπιστημίου κ. Αντώνιο Ε. Αλυγιάκη.

Οι ηχογραφήσεις του Ιακώβου Ναυπλιώτου είναι αντιπροσωπευτικές του αρχαιοπρεπούς πατριαρχικού ύφους και προσφέρουν κυρίως και προ πάντων για μελέτη. Τόσο οι διδάσκοντες όσο και οι σπουδαστές της Βυζαντινῆς Μουσικῆς πρέπει να προσέξουν τον τρόπο της αποδόσεως των μουσικῶν διαστημάτων, των ἔλεξων και των σηματοφώνων της ποιότητας, να παρατηρήσουν την κατά περίπτωση αρμόζουσα χρονική αγωγή, να κατανοήσουν πόσο μεγάλη σημασία έχει η καθαρότητα και η ακρίβεια της προφοράς, να συλλάβουν το χόχρωμα της μελωδίας και κυρίως και προπάντων να αντιληφθούν τη σπουδαιότητα της πιστῆς αποδόσεως και ερμηνείας των κλασικῶν μαθημάτων.

Στην Ψαλτική Τέχνη λέγει ο Μέγας Βασίλειος κάθε τι που δεν είναι αναγκαίο, αλλά επιστρατεύεται χάριν καλλωπισμοῦ της μελωδίας, αυτό επισύρει την κατηγορία της ματαιόδοξης αλαζονείας. Άλλο πράγμα είναι ο καλλωπισμός και άλλο η φιλοκαλία. Ο καλλωπιστής είναι αυτάρεσκος, ματαιόδοξος, ανοήτως κομψούμενος, ενώ ο φιλοκαλός έχει αναπτυγμένη την αίσθηση του ωραίου, αγαπά το αμήχανον κάλλος, που απορρέει από την αρμονία του κόσμου της θείας δημιουργίας. Η φιλοκαλία είναι το απαύγασμα της πνευματικότητας, της αυτοκυριαρχίας και της σωφροσύνης. Η φιλοκαλία είναι απότοκος παιδείας και απόρροια χριστιανικού βιώματος και εκκλησιολογικού φρονήματος.

Άλλα είναι τα καλλιτεχνικά κριτήρια των ζωγράφων, των μουσικῶν και των λογοτεχνῶν και άλλες είναι οι επιδιώξεις των αγιογράφων, των υμνογράφων και των μελωδῶν. Ο μουσικός εξωτερεύει τα ατομικά του συναισθήματα και αποβλέπει στην τέρψη και τη συγκίνηση των ακροατῶν του, ενώ ο μελωδός εκφράζει το βαθύ χριστιανικό βίωμα του σώματος της Εκκλησίας και αποβλέπει στην κατάνυξη και την προσευχητική

διάθεση. Είναι σφάλμα να κρίνουμε και να αποτιμούμε τη βυζαντινή μελωδία με κριτήρια κοσμικής καλαισθησίας, τα οποία διαρκῶς μεταβάλλονται και προσαρμόζονται στις αλλοπρόσαλλες αποτιμήσεις του συρμού και της εκκεντρικότητος. Ο Χριστός είναι σήμερα και γθες ο αυτός και στους αιώνες. Ως εκ τούτου και τα εκφραστικά σχήματα επάνω στα οποία σαρκώνονται τα διδάγματα του Ευαγγελίου πρέπει να είναι σταθερά και αμετακίνητα. Τα ὅρια και τα θεμέλια της παραδόσεως δεν επιτρέπεται να μετακινούνται μας συμβουλεύει ο Απόστολος των Εθνῶν. Ο Ιάκωβος Ναυπλιώτης δεν ασολήθηκε με την καταγραφή ιδιότητων μεμπτεσσεως μελωδημάτων η έστο με διασκευές των συνθέσεων προγενεστέρων του μελοποιῶν. Αυτό θα ήταν η εύκολη οδός την οποία ακολούθησαν ὄλοι σχεδόν οι νεώτεροι μουσικοδιδάσκαλοι, προσαρμόζοντας τις παραδοσιακές μελωδίες στις προσωπικές τους φωνητικές δυνατότητες. Το δύσκολο είναι να πειθαρχήσεις στα αρχαιοπρεπή μαθήματα και αυτά να αποδώσεις με ευστοχία και πιστότητα, αλλά και με ὄλη την πληρότητα του εν δυνάμει εκφραστικού πλούτου.

Στην Ψαλτική Τέχνη το ζητούμενο δεν είναι οι εμπνεύσεις της στιγμῆς και ο ατομικός περιστασιακός ενθουσιασμός, αλλά η έκφραση της πεμπτοσύας της ὄλης Ψαλτικῆς παραδόσεως και το ἀπόσταγμα της μακραίωνης βυζαντινῆς μελωδίας ανευρίσκει στα μελωδήματα των ονομαστών Μαϊστόρων Πρωτοψαλτών και Λαμπαδαρίων της Μεγάλης του Χριστοῦ Εκκλησίας, διότι αυτοί κυρίως ερμήνευσαν και απέδωσαν μελωδικά τα υψηλῆς θεολογίας και ἀπαράμιλλης λογοτεχνικής αξίας βυζαντινὰ λειτουργικὰ κείμενα.

Το 1939 ο Ιάκωβος Ναυπλιώτης, ὕστερα ἀπὸ ἐξήντα ολόκληρα χρόνια ευδόκιμης υπηρεσίας στον πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό της Κωνσταντινουπόλεως, απεχώρησε οικειοθελῶς ἀπὸ τὴν θέση Ἄρχωντος Πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης του Χριστοῦ Εκκλησίας. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βενιαμίν Α' με Πατριαρχικό Πιττάκιό του εξέφρασε την ἐξιδιασμένη ἐκτίμησή του ἀναρρέσκεία του «διὰ τὸ δόκιμον καὶ ἐξέχον τῆς ἐξηκονταετοῦς καὶ χρηστῆς ἐν τῷ ἱερῷ κέντρῳ διακονίας του καὶ τὴν ἐν πειθαρχίᾳ καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν ἀναστροφῆν» και του ἀπένειμε το οφφί-

και του επιτίμου Ἀρχοντος Πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης του Χριστοῦ Εκκλησίας.

Με βαθύτατη συγκίνηση αποχώρησε ἀπὸ τὴ Βασιλεύουσα Πόλη και ἐγκαταστάθηκε στην Αθήνα, ὅπου τον ἀνέμεναν οι στοργικῆς περιποιήσεις τῆς οἰκογένειας του γιου του Ἰωάννη Ναυπλιώτη.

Μια Κυριακή ο Ιάκωβος Ναυπλιώτης ἐκκλησιάστηκε στον Μητροπολιτικό Ναὸ Αθηνῶν. Ο Αρχιεπίσκοπος Χρῦσανθος, μόλις τον ἀντελήφθη, τον ἐκάλεσε κοντά του και τον παρεκάλεσε να ψάλει το Δοξαστικό τῆς ἡμέρας. Στὴ Μητρόπολη παρούσα ἦταν ἡ διακεκριμένη μουσικοκριτικῆς, καθηγήτρια του Ἐθνικοῦ Ὡδείου, Σοφία Σπανοῦδη, ἡ ὁποία τὴν ἐπομένη δημοσίευσε ἕνα πολὺ αξιόλογο μουσικοκριτικὸ κείμενο, με τον τίτλο «Ὁ Διδάσκαλος».

Μεταξύ πολλῶν ἄλλων, ἡ Σοφία Σπανοῦδη γράφει: «Ὁ Ἰάκωβος εἶναι ἀδιαμφισβήτητα ὁ μεγαλύτερος δεξιότεχνος τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς καὶ διατηρεῖ ἀκόμη τὴν αἰγλή τῆς φωνῆς του καὶ τῆς τέχνης του. Εἶναι ὁ κυρίαρχος τοῦ μεγάλου βυζαντινοῦ ὕφους με τὴν γρησιότερη σφραγίδα. Χωρὶς καμμία ἐπίδειξη, καμμία νοθεῖα στὴν ἀγνότατη τέχνη του, συγκινεῖ τὸν Χριστιανὸ καὶ τὸν ἐμπειρότερο μουσικὸ ἐξίσου με τὸν ἰδιαίτερο τρόπο τῆς ἔκφρασης ποὺ χαρακτηρίζει τὴν κάθε τροπάρῳ τὴν πεμπτοσύα. Αὐστηρότατος τηρητῆς τοῦ γράμματος, ἀλλὰ καὶ τοῦ πνεύματος τῆς πρωταρχικῆς βυζαντινῆς παραδόσεως, ἔχει τὴν ὑπέρτατη δύναμη νὰ ἐκθλίβει ἀπὸ τὸ κάθε τροπάρῳ τὴν πεμπτοσύα τῆς πνευματικότητος ποὺ τὸ διακρίνει καὶ νὰ μεταδίδει στὸ ἐκκλησίασμα ποὺ κρέμεται ἀπὸ τὰ χεῖλη του μία μεγάλη ἐνδόμνηση, παρόμοια ἐκείνης ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴς μεγάλες μουσικῆς δημιουργίες τῶν αἰώνων...».

Όταν αυτά γράφονται ἀπὸ μία μεγάλου κύρους μουσικολόγο, ἀνεγνωρισμένη ἀπὸ τὴν πανευρωπαϊκὴ μουσικὴ Κοινότητα και ο Δημήτρης Καλομοίρης ἀποκαλοῦσαν «Μάνα τῆς ἐλληνικῆς μουσικῆς», περιτετεύει νομίζω οἰσδιήποτε ἄλλος ἔπαινος, διότι δεν εἶναι δύσκολο να ἀντιληφθοῦμε πόσον διάσημος και ὄντως βαθυτάλαντος υπήρξε ὁ Ἄρχων Μέγας Πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης του Χριστοῦ Εκκλησίας Ιάκωβος ὁ Ναυπλιώτης.

(Ἀπὸ τὴν ἐφημ. «Σαμακὸν Βῆμα»)

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΑΛΙΜΠΕΡΤΗΣ
ΣΤΟΥΡΝΑΡΑ 47 & ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ – ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ
ΤΗΛ.-FAX: 210-2321189, ΚΙΝ. 6977-550164

ΑΦΟΙ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΝΔΡΗ Ο.Ε.
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΦΑΡΩΝ 5-7, ΓΑΛΑΤΣΙ
ΤΗΛ. 210-2928118, ΚΙΝ. 6977-001322

Πωλείται παλιά οικία
στην Κωμιακή, στο κέντρο του χωριού, πετρόκτιστη, με αυλή, υπόγειο, ισόγειο. Έχει παροχές ΔΕΗ, ύδρευσης και αποχέτευσης.
Τηλέφωνα: 210-2281300, 6940-720292, 210-2231490

ΤΑΠΗΤΟΚΑΘΑΡΙΣΤΗΡΙΑ
SPECIAL
ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ & ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΑΠΗΤΩΝ
ΚΑΘΑΡΙΖΟΥΜΕ ΜΗΧΑΝΟΠΟΙΗΤΑ ΧΑΛΙΑ - ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ ΧΑΛΙΑ - ΜΟΚΕΤΕΣ - ΦΛΟΚΑΤΕΣ
ΤΙΜΗ ΕΚΠΛΗΞΗ
ΔΩΡΕΑΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑ & ΦΥΛΑΞΗ
ΒΟΥΡΔΟΥΜΠΑ 15-17 – Κ. ΠΑΤΗΣΙΑ
Τηλ. 210-2014441, Οικίας 210-2521880
Κιν. 6972-606624, 6944-449590